SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya . . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una petreta de rebaixa

EL:POBLE:CATALÁ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
IMPREMPTA
CARRER DE FORTENY, CÒS. 2 TERS.
TELÈFONS
REDACCIÓ, 723 - - IMPREMPTA, 2.290

ANY X.-NUM. 3,136 BARCELONA, DIMECRES 15 D'OCTUBRE DE 1913 UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

PER LA MANCOMUNITAT

Nosaltres i els altres

Arreu de la terra, en la vella Europa i en la jove Amèrica, hi hà pobles que frueixen de llibertats autonómiques, dintre la constitució de l'Estat. No cal pas que esmentem aquests pobles, són molts i alguns d'ells molt fórts.

La mateixa diversitat d'aquests estats fa esser-los més poderosos, puig que en l'interés nacional o regional de cada un dels pobles que formen aquestos estats, està la prosperitat del tot. Pero, ademés, està provat que les doctrines centralistes han caigut en el més estrepitós dels descrèdits. No hi ha un sol poble que visqui dintre una plena autonomía que vulgui retorna al règim centralista si mai l'ha patit, no n'hi ha ni un que'l demani de tots aquells que viuen en el régim autonomista; però son innombrables els que acollats al jou del centralisme, desitgen, treballen i batallen per a deslliurar-se'n.

Si no hi haguessin altres raons históriques i sentimentals, n'hi hauría prou amb raons purament administratives per a renegar del centralisme absorvent, detentador de totes les energíes.

Doncs aquest estat de dret, l'autonomía dels pobles que és a tants estats del món segons els eterns patrioters de la política espanyola, aquí no pot ésser. Arguments, raons? cap ni un que sigui tal, ni que tingui una base de veritat.

Mes aquí tots ens coneixem ja. Les oposicions dels enemics de Catalunya a que aquesta aconseguéixi reformes autonomistes no son altres que les que s'oposaven als desitjos lliberadors de les colonies quan aquestes demanaven la seva autonomía.

Ells neguen a Catalunya tota mena de satisfacció descentralitzadora perque no volen, en primer lloc, que Catalunya dongui l'exemple als altres pobles d'Espanya, de que han de deslliurar-se de la tutela centralista; en segón lloc perquè'ls interessa massa governar-nos i imposar-nos totes les gabeles, segons el seu caprici.

Als que'ns consideren com a un poble de tants i per això ens fan la guerra, creguts de que triomfaràn sobre nosaltres, els hem de dir que som més forts de lo que ells creuen.

Nosaltres tenim tota la raó, tenim la fe que arbora les ànimes, tenim el coratge dels que estàn acostumats a la lluita; els altres no tenen altre raó que la de volguer perllongatr la tiranía centralista, i de volguer fer del patrimoni públic, heretatge de concupiscencies familiars.

S'acosta aquest darrer combat per la Mancomunitat. Tot això quedarà patent en aquesta lluita, en la qual tots els catalans devem participar-hi d'una manera cordial i efusiva.

El crit d'ara serà el de ¡Visca la Mancomunitat! que es lo mateix que dir ¡Visca l'aspiració mínima dels catalans!

* * *

Dugues opinions

Interrogat el senyor Junoy, senador per Lleida, respecte al sentit i significació de l'Assamblea del día 24 i subsegüent acció que se'n deduirà, ha declarat a un confrare:

«Saldré el 25 para Madrid para intervenir en los debates de la Alta Cámara y será mi norma de conducta insistir cerca de cualquiera situación de Gobierno que pueda sobrevenir hasta recabar la aprobación de las Mancomunidades.»

El senyor Micó ha dit lo que segueix:

«No hay que decir si considero plausible la idea de los cuatro presidentes de las Diputaciones en convocar esta Asamblea para el día 24, víspera de la apertura de Cortes, pues con ello habrá lugar para que demostremos como nos aprestamos vigilantes para las faenas legislativas y como sabe Cataluña mantener ante este proyecto una perfecta cohesión de todas las fuerzas políticas.»

Els radicals

En la Junta Municipal del partit radical se parlà de la Mancomunitat.

Manifestà el senyor Lerroux que havent consultat la minoría radical de la Diputació, creia que s'ha d'assistir a la Assamblea magna del día 24, reservant-se la facultat de discutir el projecte a les Corts, si no està conforme amb els principis lliberals sustentats pel partit radical.

El senyor Giner de los Ríos va ésser d'opinió d'abstenir-se d'intervenir en les Mancomunitats.

El diputat provincial senyor Ulled se mostrà conforme amb les manifestacions del senyor Lerroux.

L'acte se sospengué sense recaure acord, i es reunirà el diumenge a la nit.

La Diputació de Tarragona

El senyor Prat de la Riba ha rebut del president de la Diputació provincial de Tarragona el telegrama que segueix:

«Reunida Corporació s'ha acordat per unanimitat aprovar la gestió del president i concòrrer a l'Assamblea.—Mestres.»

La de Girona

Diu el confrare «Diario de Gerona»:

«Se han recibido en la Diputación provincial numerosas comunicaciones de municipios de esta provincia, acompañando certificaciones expedidas por el Secretario y visadas por los alcaldes, de las actas en que se consigna el acuerdo de los Ayuntamientos solicitando al Gobierno la aprovación del proyecto de Mancomunidades.

Todas estas certificaciones y las demás que irán recibiéndose en nuestra Diputación y en las de Barcelona, Lérida y Tarragona, se juntarán en un volúmen que será entregado a los senadores catalanes, a fin de que lo presenten al Senado como expresión de la voluntad de los pueblos, consignada en forma de autenticidad indiscutible.»

El senyor España

Don Josep M. España, president de la Dipuatció provincial de Lleida, al tornar de la reunió dels presidents de les quatre Diputacions catalanes va tenir una conversa amb un redactor d'«El País», que l'Assamblea del 24 serà un dels actes polítics mes trascendentals que hagin ocorregut a Catalunya des de fa molts anys. Una reunió que congregui als diversos matiços de la representació popular, com són publica el nostre confrare i de la qual retallem aquests paragrafs:

«—La meva opinió sincera és la de que diputats provincials, diputats a Corts i senadors, és un acte únic, no sols a Catalunya, sinó a Espanya. Impossible serà ja en lo succesiu que ningú pugui sostenir per més temps la teoría estranya, per no dir falsa, que certs elements contraris a les Mancomunitats, han vingut sostenint en aquests darrers temps, sobre si era o no la majoría de Catalunya la que clamava per la realització d'aquesta reforma local. Des de la data de l'Assamblea ningú podrà donar-se per enganyat, ja que les tres representacions de la sobiranía popular vindrà a fer pública en un acte grave i solemnial que Catalunya tota, sense distinció de partits, sent l'aspiració de la seva unitat i reclama la instauració d'un organisme que vinga a regir-la.

¿—?

No faltarà tampoc l'adhesió a aquesta reforma i en aquesta afirmació que quedarà sentada en l'Assamblea del 24, dels ajuntaments, perquè actualment s'està verificant en les quatre provincies catalanes un plebiscit de municipalitats que està donant un resultat admirable, ja que es compta amb la majoría d'elles i segurament en breu plaç acabarán de remetre la seva adhesió les demés. En aquesta provincia comptem ja amb l'adhesió de les dues terceres parts d'ajuntaments, adhesió que no és ficticia, ja que consta en les respectives certificacion dels accords presos en sessió pels ajuntaments, que tinc arxivats en el meu despatx de la Presidencia.

¿—?

Serán de suma importancia els resultats de l'Assamblea. Apart de que un acte d'aquesta naturalesa, en que tant explícita es manifesta l'opinió d'una regió tant rica, conscient i culta com es Catalunya, ha de pesar sobremanera en l'ànim del Govern i en el de tots els quefes dels partits que forçosament si aspiren a governar no tenen més remei que acullir i respectar els batecs de l'opinió pública, i que, per lo tant, se veurán obligats a no combatre l'aspiració de Catalunya, apart de tot això, repetim, quedaràn marcats en els horitzons de la política els motllos nous que Catalunya aporta a la mateixa, ja que contra la costum corrent a Espanya de la lluita de partits en tots els tarrenys i de l'oposició constant d'uns homes contra altres, Catalunya ve a instaurar la política moderna seguida a Europa, en la que els partits diversos d'idees oposades coincideixen en reformes concretes, en punts determinats i se solidaritzen per a portar-los a cap i realitzar-los, lo mateix des del Govern que des de l'oposició.»

. . . .

Un nou diccionari

Per al vinent dissabte, dia 18, està anunciada l'aparició del primer volum de la biblioteca «Diccionaris López», format pel Diccionari català-castellà i castellà-català que ha confeccionat el nostre benvolgut company senyor Rovira i Virgili.

Se tracta d'una obra que vé a omplir un veritable buít, puix actualment no hi ha cap Diccionari modern del susdit caràcter. I tothom sab quant sovint convé consultar un Diccionari català-castellà i castellà-català. Han de consultar-lo l'escriptor, l'industrial, el comerciant, l'home de carrera el periodista, etc., etc.

El Diccionari que la casa Antoni López acaba d'editar és verament manual. Té un format perfectament manejable i s'ha imprès sobre un paper alhora prim, intransparent i fort, de manera que les 900 planes de l'obra no fan més que un gruix de dos centímetres. Consta el Diccionari d'uns 70.000 articles, i hi ha milers de paraules catalanes que encara no s'havíen catalogat.

A més de les dugues parts catalana-castellana i castellana-catalana, figuren el final del volum col-leccions de refrans castellans i catalans amb llur respectiva correspondencia.

Tota la part material de l'obra és acuradíssima. El relligat, que està acabant-se, és artístic i elegant.

CASA MARTÍ
REGALS: Joiería, Platería, Rellotgeria
Objectes d'art, Màquines fotogràfiques, porcelanes, mobles, etc., etc. a preus sens competencia i de veritable ocasió. Estalvia temps diner tota persona que fà operacions en la mateixa. - Unica a Barna. St. Pau 28

ECOS

No SON pas els violons verlenians els que acompanyen la Tardor amb els seus llargs sanglots. Cap nota d'agonía ni pel cel ni per la terra; cap marxa fúnebre per a l'estiu mort i el seu seguici de fulles seques, d'arbres esquelétics, grocs rostolls i aucenetes fugitives. La Tardor passeja aquets dies no habillada de gris i berret de vellut negre, sino com una «creatura ideale, bianco vestita» i al pit, encara una mica escotat, roses ben fresques. Es de violíns l'orquestra automnal, violíns que toquen una cançó sentimental mes de dolça conforiació, com les cançons d'Italia, Portugal o Catalunya, que a la nit s'expandeix pels horitzons i arriba a les estrelles i ens acompanya per les arbredes i les avingudes ciutadanes.

Aquestes nits barcelonines, són nits místiques, propicies per a totes les creacions paganiques. Els vells deus se fan presents i la vía lactea, quan alçen el cap admiratiu, ja no és el camí de S. Jaume sinó el líquit dels pits de Junus, tacant eternament la blavor eterna, i en les ànimes del caminants nocturns se sent la suau inquietut del misteri, del silenci i de la lluna. I un present la música de la flauta d'un silvà que dedida serenades als estels.

Nit de tardor barcelonina, nit d'encisament, nit mare, divagant en les seves ales hores pels carrers solitaris un sent tota la força d'aqueixes nits inefables de Sant Joan, de Nadal i dels Reis, que són nits i no pas dies, per a que l'home sentís millor el seu misteri en el recolliment que impo a escoltar la música silenciosa de la vida, vetllant el somni dels homes.

—o—

HEUSAQUI UNA dançarina nova. Balla amb l'ánima tant com amb el cós. Balla com si aquesta gracia que crea, fos complement de tota la seva gracia de dóna jovenissima, bella de rostre i de silueta, com si afegis un ritme al ritme del seu cós. S'anomena «Salomé» i dança a Novitats, com un número de la companyía italiana.

«Salomé» té setze anys i perteneix a familia distingida i acomodada. Els seus balls tenen tradició espanyola, aqueixa tradició que va de les dançarines de Gadex esmentades per En Juvenal fins a la Pastora Imperio. Més això no hi fa rés. Son dançes i cants d'un poble els anomenats flamencs i els nostres primers escriptors han posat el seu elogi en els moviments gairebé litúrgics de l'Imperio. Se pot ballar el «vito» com la «taranteia», com una «polonesa», més a condició, per a no caure en profesionalismes lamentables, de que la dançarina que tal fassi, segueixi vestint com una correcta senyoreta, no vagi als braus i continúi parlant en catalá.

El sol nom de «Salomé» ja és una dança. ¿Qué hi fa que sigui del Nord, del Sur, d'Andalusía o del Septentrió, si ens fa el present d'una gracia?

—o—

AQUEST MARIAN ANDREU que ara triomfa a Munic és tota una energía i tota una voluntat. No direm aquí del seu art, del seu art múltiple, ni l'excel-lencia ni la transcendencia; ni discutirem si tenen més potencialitat artística sos esmalts que sos guaixos i sanguines. Artista que és tant fortament dotat, bé pot jugar i treballar a l'ensems, car les joguines l'encaminarán més cap a la tasca dura.

Mes no és això de lo que volem parlar. Lo que volem dir es altra cosa: aquí teníu un jove que amb son talent s'imposá a Barcelona. Doncs bé, Barcelona no contenta als nostres joves. Els és precís el triomf en terres llunyanes, allí on la victoria no es segura, allí on acudeixen els jutges de tot el món. Per això veieu tants exilis voluntaris, entre els nostres artistes. Els uns van a París, altres a Italia, altres a l'Anglaterra, altres als Estats Units. En Marián Andreu passava per Munic i s'hi ha quedat per a exposar-hi.

I no exposa pas una minsa prova de les seves obres, sino, quasi podríem dir, tota la seva obra. El catáleg n'enumera cinquanta sis. Sort que les galeríes de cán Hans Goltz son grans. Hi han moltes obres que ja foren exposades a Barcelona com les escultures i els esmalts i alguns aigua-forts i alguns retrats tals com els de la senyora d'Ors, el de la senyoreta Andreu, el de N'Alfons Maseras i el de N'Elvira de Hidalgo, més al passar per París el nostre infadigable artista ne feu alguns, remarcables també, entre ells el de N'Ismael Smith habillat de «torero» i amb una flor a la boca!..

La prensa bávara no escatima elogis a l'obra d'En Marián Andreu.. En ell saluda a un fort artista i no'l discuteix, sino que l'admira. Altres n'hi ha, de catalans, no discutits i admirats, per aquests mons de Déu, i que aquí nosaltres desplumem i discutim.. Peró de tot això, a Catalunya, no se'n sab rés. Per això Catalunya no contenta als joves. Més aquests joves saben, en pag d'aital desamor, donar-li un nimbe de gloria que irradía per tot el món.

Revista estrangera

La qüestió de les llengües en l'exércit belga

Ja fa anys que a Bèlgica se va dretament a la completa igualtat de drets de les dugues llengües que's parlen en el país: la francesa i la flamenca. Queden molt poques coses on aqueixa igualtat no sigui ja un fet. I aqueixes coses cada dia són en menor nombre, puix els flamencs se mostren absolutament decidits a que no quedi cap supremacia del francès dins l'Estat belga. Era l'exèrcit un dels comptats llocs on la llengua francesa conservava una certa situació de superioritat. La llei del 2 de juliol d'enguany ha introduit també en l'exèrcit l'igualtat lingüística.

Amb el fí de que'ls nostres lectors puguin fer-se càrrec directament del sentit de la llei esmentada, la continuació reproduím les més interessants de les seves disposicions:

«Per a l'admissió en l'Escola militar serà obligatoria la coneixença del francès i del flamenc.» (article primer).

«En l'Escola militar el temps destinat a l'estudi del francès i del flamenc se distribuirà de manera que'ls alumnes que coneguin a fons el francès estiguin obligats a consagrar al flamenc un nombre de hores igual al de les que deuràn dedicar al francès els que coneguin a fons el flamenc.» (article quart).

«Els cursos de reglamentació militar i de teoríes militars se donaràn en francès i en flamenc a tots els alumnes de l'Escola militar.» (article cinquè).

«Se crearàn Escoles (les de les classes de l'exèrcit, o sub-oficials) per a internat amb règim flamenc i un nombre igual d'Escoles similars amb règim francès, les quals tindràn respectivament com idiomes usuals el flamenc i el francès. En totes elles s'ensenyarà a fons la segona llengua nacional.» (article 11).

«En les Escoles per a la formació de caporals i sargents hi haurà classes franceses i flamenques, les quals se donaràn respectivament en francès i en flamenc. En totes les classes, els reglaments i teoríes s'ensenyaràn en francès i en flamenc.» (article 12).

«Els avisos i comunicacions que les autoritats militars adrecin al públic seràn redactats en francès i en flamenc, havent de col-locar-se aqueixos dos textos l'un al costat de l'altre.» (article 14).

«Tots els documents de caràcter general que interessin a les tropes se redactaràn i publicaràn simultaniament en les dugues llengües nacionals, col-locant-se ambdós textos en la mateixa forma.—L'instrucció de la tropa se donarà en francès o en flamenc.» (article 15).

«La correspondencia de les autoritats militars amb les administratives de les provincies d'Anvers, Flandes occidental, Flandes oriental i Limbourg, així com dels districtes de Lovaina i de Brussel-les, se sostindrà en flamenc, i la de les autoritats militars amb les administratives del restant del país se mantindrà en francès, a menys que les autoritats administratives hagin empleat un altre idioma en sa correspondencia.—No obstant, l'idioma que hagi d'emplear-se en la correspondencia amb els municipis de Brussel-les se determinarà per decret ministerial conforme a l'accord que hauràn de pendre sobre aquest punt els municipis interessats. — A menys que'ls interessats no hagin manifestat son desig en contrari, les autoritats militars, en la seva correspondencia amb els habitants dels municipis flamencs, emplearàn el flamenc, i en la que mantinguin amb els del restant del país emplearàn el francès.» (article 16).

No més ens cal afegir que aquesta llei, al votar-se en la Cambra de representants de Bèlgica, tingué els vots dels socialistes i dels lliberals.

A. R. i V.

Intolerable!

El conserge d'un centre carlí, agredeix a un redactor de "La Tribuna,,

«La Tribuna» del dissabte passat publicava un article condemnant severíssimament però en termes perfectament honorables, l'haçanya del requetè comesa darrerament en plena Rambla, fent retirar, perquè ells són els amos del carrer, els cartells anunciadors d'una obra teatral.

«El Correo Catalán» d'ahir respòn a aquesta indignació civil de «La Tribuna», diari que més s'ha significat per atacar que no pas per a lloar les coses i els homes dels partits avançats, amb un insult i unes paraules de pinxo, tot encapçalat d'una manera que sembla una consigna per a que'ls valents del partit se vengessin dels termes justos i mesurats del confrare.

Pero abans que aquesta consigna surtís efecte, la nit de diumenge al dilluns, el redactor de «La Tribuna» senyor Gaya, anant pel carrer de la Boquería, fou escomès a garrotades per un subjecte, mentres un altre impedía que l'agredit s'hi tornés.

Les garrotades anaven dirigides al cap, però afortunadament no més alcançaren a l'espatlla, lo qual feu que no hagin passat de contusions lo que's volía que fossin ferides.

Els agressors fugiren quan vingué gent. Però pogué ésser agafat el pinxo que donè les garrotades. Se diu Francisco Vives i és el conserge de l'Ateneu Tradicionalista, que presideix un altre valent, Pere Vives, qui fou qui agredí fa alguns anys, amb una baixa valentía semblant, al nostre amic don Santiago Gubern.

Se tracta, doncs, de gent valenta. Per això han fet un «Ateneu».

Ja hauràn demostrat amb això els carlins que són gent que tenen «calzones», com delicadament diu el seu orgue.

No cal dir que oferim al senyor Gaya i a «La Tribuna», en aquesta ocasió, la nostra més sincera simpatía.

De Política

Notes i comentaris

Sobre una detenció

Continúa empresonat en la Model de aquesta ciutat el jove socialista En Francisco Villar Carreño, conduít des de Madrid a Barcelona per la guarda civil per l'enorme delicte d'haver parlat en un míting contra la guerra.

Parlàvem ahir de la manera barbre i inhumana en que s'efectuà la conducció.

En Carreño fou tractat indignament, com si fos un vulgar criminal i no un detingut polític.

«El Socialista», que advocava perquè se i prengués declaració a Madrid sense necessitat de que se'l traslladés a Barcelona, estampa amb molta oportunitat les següents paraules:

«Hace pocos días fué detenido un ladrón en el momento de violentar una puerta en la calle de la Bolsa; una vez reconocido por la policía resultó ser un profesional del robo, procesado por 17 delitos de esta clase y en libertad provisional.

Si con Villar Carreño se lleva a efecto es avergonzosa conducción, podremos decir que el individuo «diecisiete veces ladrón se le concede libertad provisional, y en cambio se encierra en una celda y se le conduce entre civiles al que no ha robado nunca, simplemente por ser enemigo de la guerra.»

«El País», per la seva part, hi fa el següent comentari:

«No debe realizarse esa conducción. Que declare en Madrid Villar Carreño después de puesto en libertad provisional. Es bárbaro, es cruel y es vergonzoso el tratar así a supuestos delincuentes políticos.

Ya que no haya indulto que el Gobierno cumpla las leyes, claro es, pero sin tolerar esas monstruosidades en el procedimiento.»

En Carreño és a la Model de Barcelona. Ja que no ha sigut possible evitar que se'l tractés com un detingut per delicte comú, traslladant-lo a aquesta ciutat en conducció ordinaria, és necessari que, quan menys, sigui traslladat al departament de polítics. Creiem que'l jutge no pot negar-s'hi.

Són realment indignes els procediments amb que ha sigut tractat En Carreño. A Madrid, els joves socialistes feren tota mena de gestions a favor del seu company detingut, però tingueren d'interrompre els séus treballs perquè a la Quefatura de Policía se'ls digué que se l'havia detingut en virtut d'un procés que se li seguía per delicte comú.

Això és absolutament fals. Així hem pogut comprovar-ho.

Es intol-lerable que a Espanya, governats per un ministeri que s'anomena liberal i democràtic, puguin succeir casos com l'occoregut ara amb En Carreño, en els quals s'usa de reprobables procediments amb els quals no's persegueix altra finalitat que la de perjudicar als homes d'idees avançades.

L'Unió Catalanista

Es recorda als delegats d'entitats adherides a l'Unió Catalanista que aquest vespre, a les deu, tornarán a reunir-se per a tractar de la composició de la nova Junta Permanent de l'Unió.

Els catalans de París

El «Centre Català» de París ha començat aquest hivern les seves vetllades literario-musicals, amb una solemnitat que s'ha vist copiosament concorreguda, i en la que hi han pres part notables artistes catalans, espanyols i francesos, entre ells el celebrat violonista vallisoletà senyor Jiménez, primer premi del Conservatori de Madrid, el qual captivà l'auditori interpretant magistralment Bach, Schumann i Sarasate.

F

Després foren llegides varies poesíes catalanes i franceses, i el senyor Josep Balmaña cantà varies de les seves cançons humorístiques.

Per a una de les properes vetllades se anuncia una audició del cèlebre mestre català J. Joaquim Nin, amb obres exclusivament catalanes.

També, durant aquesta temporada, se donarà un espectacle semi-teatral sobre la processó de Corpus, al que hi contribuiràn amb cartons originals, els millors artistes catalans residents a París, entre altres, que recordem, els senyors Crosé, Tomé-Esquius, I. Smith, Pagès-Roca, Isern Alhé, Xiró, Pichot, etc., etc.

Varies

Els joves de la Defensa Social organitzen un míting per a demanar la coalició de les dretes.

Ahir al matí, se celebraren a l'esglesia de Betlhem els solemnes sufragis per l'ànima del que fou rector de l'Universitat i senador lliberal, senyor Baró de Bonet.

Hi assistí nombrosa concorrencia, presidida per les autoritats i representacions i un gran nombre d'estudiants.

—Els elements dretistes han accordat enviar a la Lliga Regionalista, una segona i darrera carta convidant-la a la coalició. La carta ja ha estat enviada i es dóna una plaç de 24 hores per a contestar-la.

En el "Mundial Palace"

Un homenatge

L'ex-alcalde de Torelló don Francisco Vergés i Codinach, pronuncià una notable conferencia a Vic, el mes de maig darrer, en defensa dels secretaris d'Ajuntament. La conferencia fou editada pels de la «provincia» de Barcelona i profusament escampada.

Abans d'ahir, els secretaris d'Ajuntament, en nombre de 150, es reuniren en fraternal banquet en el «Mundial Palace», per a rendir un homenatge d'agraiment al defensor de la seva classe, senyor Vergés. Aquest ocupà la presidencia, tenint a sos costats als senyors Subirachs, Güells, Puigbonet i Prats.

Hi assistiren, ademés, els secretaris de partit don Rafel Llofriu, de Terrassa; don Ricard Cusó, de Manresa; don Nicasi Sànchez, de Mataró; don Antoní Majó, de Sant Feliu de Llobregat; don Assumpció Portabella, de Castellar, en representació també del secretari de Sabadell; don Antoní Lluch, de Vilafranca del Penadès; don Joan Pujol, de Vilanova i Geltrú, i don Salvador Llopis, d'Igualada.

A l'hora del xampany se feu entrega al senyor Vergés d'un hermós pergamí, tancat en elegant marc, obra del nostre amic senyor Flos i Calcat.

A continuació es pronunciaren entusiastes brindis en llaor del defensor de la càrrec, molt extensa i expressiva. També pressius parlà el senyor Frigola, diputat provincial de Santa Coloma de Farnés.

Varies adhesions foren llegides i, entre elles, la del secretari de l'Ajuntament de Barcelona, senyor Gómez del Castillo, redactada en termes molt calorosos, que fou saludada amb nodrits aplaudiments, i la del secretari de Sant Sadurní de Noya, qui fa trenta sis anys que desempenya el càrrec, també extensa i expressiva. També s'aplaudí.

En mig del més gran entusiasme s'acordà en principi crear l'Associació i montepíu regional, fent-se vots per a que sortís pròspera i feconda una associació que tant excel-lents resultats haurà de reportar a la classe secretarial.

A les quatre de la tarde acabà la festa, regnant en ella gran entusiasme i accordant-se abans enviar telegrames, donant compte de l'acte al ministre de la Governació i al comte de Romanones.

El Tractat de Comerç amb França

A la Cambra Industrial

En la última sessió celebrada per la Cambra Industrial que va presidir don Lluís Sedó, després de la lectura de diverses comunicacions i sol-licituts que passaren a les comissions corresponents, s'aprovaren els següents dictamens: De la Comissió de Reformes Socials proposant, de conformitat a lo sol-licitat per la Lliga de fabricants de paper de Catalunya, se formuli per la Cambra una denuncia contra les fàbriques de paper de les provincies de Nabarra, Vizcaya i Guipúzcoa per incumpliment de la llei del descans dominical; de la Comissió Aranzelaria, sobre les proposicions formulades per la Cambra de Comerç de Madrid referents a la organització d'un servei d'agents en les Duanes, per a impedir el contrabàn, en el que's diu que entén d'alta conveniencia per als interessos del comerç i de l'industria espanyols, fer ús de les facultats que concedeix a les Cambres la R. O. de 31 de maig de 1909. Que jutja igualment beneficiosa l'organització per les Cambres dels serveis dels agents retribuits en les principals Duanes del Regne, a l'objecte de fer més eficaç l'inspecció, i que en sa consegüencia s'accepti el principi d'organitzar aquests serveis a base de la cooperació de les Cambres, pregant a la de Madrid formuli el plan general, pressupostos i demés treballs preparatoris per a l'execució dels serveis i en son día procedir a la seva aprobació definitiva.

La Cambra, ademés, ratificà els nomenaments de don Lluís Ferrer Vidal, com a membre representant de la Cambra en la Junta del Patronat de l'Escola de Comerç, i de don Ramón N. Soler per a formar part de la Junta organitzada pel Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Industria, per a formar el vocabulari català de les industries textils.

Acabat el despatx ordinari, la Cambra s'ocupà extensament de les possibles negociacions d'un tractat amb França i donat l'extraordinari interés de l'assumpte, que tant afecta a la riquesa de la nostra regió, s'accordà cridar immediatament l'atenció de Govern sobre aquest assumpte, per a que en cap cas el seu silenci pugui interpretar-se com aquiescencia dels productors d'aquí en la campanya que'ls comerciants de Madrid i alguns homes públics han fet en favor d'un tractat; convocar amb caràcter urgent a la comissió especial de tractats de la Cambra i donar un vot de confiança al president, per a que sol, o junt amb les demés entitats econòmiques de Barcelona, pugui fer quant sigui necessari per a la defensa dels interessos que la Cambra representa.

Del Govern civil

Lo dels carrilaires de Manresa-Berga

Ahir el senyor Francos rebé un telegrama que deia:

Manresa. — Engínyer quefe de la segona divisió al governador civil.

Sense novitat; la Companyía ha organitzat 8 trens mixtes. S'ha pres nou personal: 4 maquinistes, 1 fogainer, 6 moços, 1 guuarda frè, 1 guarda barrera, 1 netejador, 1 lampista, 2 peons i 1 sereno. Surten cap a Barcelona a disposició de la Comandancia de Marina, 6 fogainers de l'Aarmada. Jo retorno a la tarde amb el restannt personal de la segona divisió.

Els secretaris d'ajuntaments

Una comissió de secretaris i empleats municipals visità al senyor Francos Rodríguez demanant-li que intervingués a favor seu per a que sigui aprovat el Reglament de secretaris i empleats municipals.

El senyor Francos envià un telegrama al ministre, que ha sigut contestat amb un altre que diu que s'estudiarà carinyosament la qüestió, per a resoldre-la ben aviat.

Vaga solucionada

Ha quedat solucionada la vaga dels constructors i vernissadors de la fàbrica de pianos de la «Chassaigne Freres».

Han tornat al treball amb les següents condicions:

Abolició del reglament interior.

El pagament per setmanes en lloc de quinzenes.

Regoneixement de les bases que posaren fi al conflicte de 1901.

Sessió de la Diputació

Ahir a la tarde celebrà la Diputació la tercera sessió del període, baix la presidencia del senyor Prat de la Riba. Llegida i aprovada l'acta de l'anterior i sense despax ordinari, s'entra al torn de

Mocions, preguntes i interpel-lacions

PER L'INDUSTRIA CATALANA

El senyor Durán i Ventosa anuncia que va a ocupar-se d'un assumpte que representa un perill per a tota Catalunya: el de la concertació d'un nou tractat de comerç amb perjudici de l'industria catalana. Diu que's veu que's treballa per a rebaixar la protecció aranzelaria aprofitant unes relacions que amb altres ordres de la vida nacional pot representar compromisos per l'Estat. Afegeix que la Diputació de Barcelona s'ha posat sempre al costat de la producció catalana, defensant-la. I acaba dient que com que'l perill no es veu concret encara, podría adoptar-se una moció encarregant a la Presidencia de vetllar per la protecció de l'industria catalana prenent a l'efecte les mides que creguin pertinents. (Molt bé en la majoría).

El senyor Jansana demana també a la Presidencia que vetlli també pels interessos de l'agricultura.

El senyor Bastardas s'adhereix a les manifestacions del senyor Durán, però diu que s'entengui en el sentit de que no's considerin intangibles els actuals pressupostos, és a dir, que no's creguin que som partidaris del statuo quo.

El senyor Valentí diu que no creu que la moció del senyor Durán respongui a cap mòbil polític de plataforma electoral, però s'ha de fer constar- afegeix, que no és sols la Lliga Regionalista la que's preocupa de la producció catalana.

El senyor Marfá s'adhereix a lo dit pel senyor Durán i aquest rectifica breument.

El senyor Verdaguer demana que la Diputació apói lo demanat per les Corporacions econòmiques al Govern de que aquest no concerti cap tractat de comerç sense que en les negociacions s'escoltin a les representacions de les classes productores i mercantils del país. El senyor Verdaguer presenta com a adició a la moció del senyor Durán la seva proposició.

Després d'algunes aclaracions de la Presidencia s'aprova lo solicitat pel «leader» de la minoría regionalista, amb l'adició del senyor Verdaguer i Callís.

UN MINISTRE ANTI-CATALÁ

El senyor Bastardas s'ocupa del fet de que fa tres mesos que'l ministre de la Governació té entretingut el pressupost extraordinari darrerament aprovat per la Diputació, lo qual representa un obstacle considerable per a la vida econòmica de la Diputació (i el senyor Bastardas n'esmenta bons exemples).

Ja hem callat prou el fet, diu. Se pot tenir prudencia, però arribant fins a aquest punt la paciencia seria covarda.

El senyor Bastardas proposa que consti la protesta de la Diputació per l'estranya conducta del ministre de la Governació, i que una comissió de la Diputació (a la qual demana que molt especialment s'hi afegeixin els diputats lliberals monàrquics) vagi a fer avinent dita protesta al governador civil.

El senyor Bartrina, president d'Hisenda, diu que no hi ha encara motiu per als calificatius que ha usat el senyor Bastardas, i que's podría aprofitar l'ocasió d'haver de parlar al ministre d'altres assumptes (el del sosteniment de dements) per a preguntar-li perquè no aprova dit pressupost.

El senyor Bastardas rectifica i diu que la protesta ha d'ésser, perquè la conducta del ministre representa una oposició fonda, hipòcrita, a la Diputació, i lo menys que poden fer és publicar lo que està succeint. Si el pressupost, diu, té deficiencies o conté ilegalitats, que'l desaprovi el ministre, però no això, no aquestes dilacions. Per això insisteix el senyor Bastardas en la seva proposició.

El senyor Bartrina rectifica insistint en sos punts de vista.

El senyor Prat de la Riba diu molt oportunes i justes paraules. Diu que'l ministre tenía l'obligació de donar son parer sobre'l pressupost extraordinari, abans de la data en que per virtut de la llei (el 15 d'octubre) les Diputacions han de confeccionar els pressupostos ordinaris. Per això el senyor Prat de la Riba califica de «pertorbadora» l'actitut del ministre i diu que és deplorable que qui té per missió fer cumplir les lleis, sigui qui les incumpleixi.

El senyor Guerra del Río: — Ens constituïm en convenció, senyor President. (Grans rialles).

El senyor Prat (somrient): — No, rès d'això.

El senyor Guerra: — Es que tot sembla que anem per aquest camí.

El senyor Verdaguer i Callís proposa que davant de la conducta del ministre no s'aprovi el pressupost ordinari (que està damunt la taula) fins que'l ministre hagi resolt lo que cregui convenient sobre l'extraordinari que té pendent d'aprovació.

El senyor Prat: — No, això no pot ésser. Nosaltres hem de cumplir la llei, que ens obliga a tenir fet el pressupost ordinari, per tot el día 15 d'octubre; cumplint la tindrem més força.

El mateix senyor Prat manifesta que no hi ha necessitat ni de visitar al governador ni al ministre, perquè n'hi ha prou amb les manifestacions fetes durant el debat, el qual, diu, es traslluirà fòra de aquí.

El senyor Amiguet, que en ausencia del del senyor Sostres fa de «leader» (!) dels lliberals monàrquics, diu—contestant a una interrupció del senyor Micó, «el meu casi correligionari» com diu el senyor Amiguet—que'ls lliberals monàrquics estàn d'acord amb tot lo dit durant el debat, el qual se dóna per terminat.

PELS PRESOS POLÍTICS

El senyor Valentí, demana que la Diputació apoii de la premsa la demanda de que sigui concedida una amnistía o indult general i amplí per tots els delictes de caràcter polític, indult que ja's deia sería concedit amb motiu de la vinguda de M. Poincaré i que ja s'allarga massa.

La Presidencia diu que la moció del senyor Valentí passarà a la Comissió corresponent per a que dongui dictamen aquesta tarde mateixa.

PELS DAMNIFICATS

El senyor Micó, pregunta a la Comissió d'Hisenda qué s'ha fet d'una proposició que presentá en l'anterior sessió respecte a socorre als pobles perjudicats per les darreres inundacions.

El senyor Bartrina li contesta que la Comissió estudia lo que pot fer-se perque's troba amb dificultats per no estar aprovat el pressupost extraordinari de la Diputació i estar pendent l'ordinari.

Replica el senyor Micó, que no creu que ni amb lo consignat en el pressupost extraordinari ni en l'ordinari a atendre calamitats, sigui bastant per a atendre ni en la més mínima part, a les necessitats dels pobles perjudicats.

El senyor Bartrina demana al senyor Micó que presenti les degudes esmenes al pressupost en el sentit d'augmentar les consignacions.

L'ESCOLA P. DEL TREBALL

El senyor Marfá, dirigeix dues preguntes a Instrucció: perquè al formar-se l'actual Escola P. del Treball amb els elements de l'antiga d'Arts i Oficis s'ha quedat sense nomenament un professor de la darrera. Perqué s'han exigit algunes condicions als deixebles que han fet disminuir considerablement la matrícula?

El senyor Puig i Cadafalch li contesta. Comença explicant detalladament la constitució de l'esmentada Escola del Treball, acordada durant el darrer període de Sessions. Diu que s'han imposat condicions als deixebles: les de tenir coneixement precís (llegir, escriure, les quatre regles etc.), i de que siguin veritables obrers (mitjançant certificació de sos patrons o de les societats professionals que pertanyen) per a evitar veritables abusos que's cometien en perjudici dels veritables necessitats, els obrers. En quan a lo del professor exclós, diu, que en efecte se n'ha exclòs un, que era professor de l'Escola d'Arts i Oficis, nomenat amb carácter interí a primers d'any. D'altres, diu, ne deixarán d'ésser, perque hi han classes que no han tingut matrícula, lo qual demostra certament les previsions de la ponencia que organitzà l'Escola.

El senyor Marfá rectifica insistint en que s'hauría de permetre assistir a les classes a altres persones que amb tot i no ésser estrictament obrers (com enginyers, etc.), necessiten els coneixements que's donen a l'Escola, o de persones que per lo que pugui ésser, per a tenir més elements en la lluita per la vida, volen apendre ofici.

Rectifica també el senyor Puig i hi intervé el senyor Guerra. Per aquest la veritable causa de la disminució de matrícules en l'Escola P. del Treball, ha sigut la d'haver canviat radicalment l'idioma de us en la mateixa, és a dir, haver suprimit el castellá en aquella per a usar exclusivament el catalá. El senyor Guerra «naturalment» ho censura això fortament, prenent peu per a fer consideracions polítiques, en les quals barreja la Lliga, el catalanisme i l'Institut de Estudis, etc.

El senyor Puig i Cadafalch defensa amb eloqüents i convincents paraules, l'us del catalá en l'Escola P. del Treball. Hem adoptat tal accord, diu, per raons patriòtiques i per raons pedagògiques.

El senyor Guerra, tambe rectifica. Diu que el partit radical representa a les classes obreres de Barcelona, políticament ja autoritzades.

El senyor Bastardas. — Una part, senyor Guerra, una part.

Dones bé, afegeix el senyor Guerra, són els mateixos obrers els que han protestat de la reforma del senyor Puig i Cadafalch. Tingui en compte, senyor Puig diu el senyor Guerra, que hi han molts obrers castellans que no podrán gaudir de les ensenyances de l'Escola P. del Treball, perque en aquesta no se li permet fer us del seu idioma.

El senyor Puig i altres diputats. — Això no és cert.

El senyor Guerra. — Així ho han fet públic els mateixos alumnes.

El senyor Puig i la Presidencia, repeteixen que no és cert, que no's priva d'usar el castellá als obrers matriculats castellans.

El senyor Guerra demana que això sigui fet públic.

No hi ha inconvenient, li repliquen els seus contradictors, per quan és fals que se hagi privat a cap deixeble castellá l'us de la seva parla, ni tant sols que tingui llibres castellans.

El senyor Verdaguer. — Nosaltres, els catalans, no n'hem sigut mai d'exclussivistes. S'ha de dir ben alt això. (Molt bé, molt bé, en tots els bancs).

I així acaba el debat.

El senyor Borjas diu que existeix una veritable epidemia de tifus a Barcelona, portada, diu, segons els metges, pels estudiants que han retornat, puix les aigües de molts dels pobles de la provincia són impures. Demana que s'utilitzi el material que per a epidemies adquirí la Diputació.

El senyor Verdaguer diu que aquest material sería insuficient. Que lo important es la creació de laboratoris d'análisi d'aigües.

Intervé la presidencia. Manifesta que la Diputació, complint una disposició del Ministeri de la Governació, anà a la creació d'un Laboratori Provincial, per al qual votà el degut crèdit, que precisament figura en el pressupost extraordinari que està atascat en el Ministeri.

El senyor Borjas rectifica i demana que's creï un cos amb personal apte per a atendre al material sanitari i poder atendre i servir a qualsevol poble o comarca on pugui declarar-se epidemia.

Inmediatament se passa a l'

Ordre del día

El senyor Borjas, que ha entrat a la sessió, després del debat sobre lo del pressupost extraordinari, demana que continui sobre la taula el pressupost ordinari, que figura en primer terme de l'ordre del día.

Se li diu que no pot ésser i contesta que així ho va prometre el senyor Bartrina a la minoría radical en l'anterior reunió. Ademés, diu, repetint l'argument del senyor Verdaguer, ¿còm podem aprovar el pressupost ordinari sense tenir aprovat l'extraordinari?

La Presidencia li recorda el debat sobre la conducta del ministre i s'arma un enrenou sobre si el pressupost s'ha de deixar (com diuen els radicals que se'ls va prometre) o no sobre la taula. A l'últim s'accorda iniciar la discusió del pressupost (per a cumplir la llei) i acabar-la quan se cregui convenient per la penuar la discusió demà (avui) a fi i efecte de que'ls diputats tinguin el vespre per a preparar esmenes.

Un cop convingut això es passa als demés dictamens de l'ordre del día, tots els quals, de mer tràmit, són aprovats la majoría d'ells.

EL PRESUPOST

S'obre discusió sobre la totalitat del pressupost.

El senyor Borjas consum el primer torn en contra de la totalitat.

Comença dolent-se d'haver-lo de combatre, sense haver tingut preparació per a fer-ho. Peró, diu, com que he vist que es el mateix pressupost de l'any anterior, com el de l'altre, com el de tots, com es el pressupost tradicional de la Diputació, ja se'n pot fer càrrec per això.

Afegeix que'l pressupost no conté aquelles reformes necessaries, indispensables, que entén la minoría radical en ordre a instrucció, a beneficencia, a millorament de les classes humils. També diu, es demostra per ell, que tot i estant en un moment solemne de les aspiracions regionalistes del país, no heu tingut l'arrogancia d'encarar-vos amb el poder central, negant-vos a cumplir serveis que a l'Estat principalment competeixen. Recorda en aquest punt la conjunció pel cos de moços de l'esquadra, exposant son desig de véure-la abolida. Per això, afegeix, havem de combatre la conjunció per les obres del Palau de les generalitats, per això us havem de demanar compte de les inversions que feu per l'Institut d'Estudis Catalans.

Aquest pressupost — diu — malgrat tot lo que vingui a dir-nos el senyor Bartrina, president de la Comissió d'Hisenda, representa el fracás d'aquesta i de la Diputació de Barcelona.

Insisteix el senyor Borjas en la necessitat d'atendre millor als serveis de beneficencia, per a fer desaparéixer la vergonya de que quedin centenars de persones que no poden ésser recullides a les cases de Beneficencia Provincial.

Profetitza també que la Diputació va a una bancarrota seguint el plant económic emprés i acabá anunciant discussió detallada de les partides del pressupost.

El senyor Bartrina li contesta i diu que aprofita l'ocasió per a presentar el pressupost i defensa l'orientació económica que'l presideix.

Aquesta orientació—orientació ja vella—diu que és la d'enlairar el crèdit de la Diputació, mitjançant l'adopció d'un plan de sanejament del pressupost seguit de temps i consolidat ja en l'actualitat.

Entrant a la formació del pressupost explicà com s'han buscat els ingressos. Diu que la nova llei de consums posa una grossa dificultat perqué ens manava descomptar una dècima sobre la riquesa tributable dels pobles. Afortunadament l'augment de la potencia, de la riquesa general del país ens ha donat la compensació. Així per exemple, de l'impost sobre utilitats en treiem 614,000 pessetes, i així també totes les partides d'ingressos les han trobat naturalment sense pressions, augmentades, donant-nos les compensacions degudes a lo que'l Govern ens havía tret subrepticiament.

L'augment d'ingressos aconseguit, sobre el del any passat, és de 303,610 pessetes. Per concepte d'emprèstit, és a dir, de l'emissió que proposem dels títols que tenim encara per llançar, tenim també un augment de prop de 240,000 pessetes. En total l'augment dels ingressos és el de 541.223 pessetes. Ademés—afegeix—la valoració de les propietats de la Diputació, a consequencia de les millores en les mateixes realitzades, també presenta un augment de 2 mil lions (era, segons càlculs, de 20 mil lions).

Les reserves les calculem en un mil-lió.

En fí, per al senyor Bartrina, el pressupost de la Diputació, és immillorable, exemplar. Poques Diputacions—segons ell—poden presentar un pressupost tant sanejat, d'una tècnica tant clara.

Per això rebutja el senyor Bartrina les profecies de bancarrotes i desastres que ha fet el senyor Borjas. I és tant optimista el president d'Hisenda, que creu que, de ésser justes, les minories mateixes haurien de defensar la seva obra.

A continuació el senyor Bartrina detalla el pressupost, que segons una nota que se ens facilita, conté les següents xifres:

INGRESSOS. — Capítuls 1. Rendes, 14 mil 398'94.
2. Portatges i barcatges.
3. Donatius, llegats i encàrrecs.
4. Repartiment, 4.775,605'35.
5. Instrucció pública.
6. Beneficencia, 1.069.067'18.
7. Ingressos extraordinaris, 178,807'64.
8. Arbitris especials, 149,200.
9. Emprèstits, 1.004,920.
10. Enegenacions.
11. Resultes, 897,889'33.
14. Reintegres, 76,304'33.
Total, 8.166,192'79 pessetes.

Per Comissions o departaments de la Diputació, l'expressada quantitat se distribuirá així:

1. Departament Central: Pressupost parcial, 850.150'51; Tant per 100 del pressupost total, 10'411.
2. Governació, 405,689'00; 4'968.
3. Esquadres, 392.331'64; 4'804.
4. Beneficencia, 2.424.201'28; 29'686.
5. Foment, 2.077.848'75; 25'444.
6. Instrucció pública, 1.135,178'41; 13'901.
7. Hisenda, 880,793'20; 10'785.

Total pressupost de gastos, 8.166,192'79 99'999.

El senyor Micó també combat la totalitat com de costum, no diu rès, o poca cosa.

El senyor Bartrina contesta als anteriors oradors.

El senyor Durán i Ventosa, president de Foment hi intervé per a explicar els projectes d'aquest (que s'han de traduir en gastos del pressupost) referent a la construcció de nous camins veinals.

Rectifica el senyor Borjas negant sobre tot que, com diu el projecte de pressupost, se dediqui el 29 per 100 d'aquest a Beneficencia. Censura també lo migrat del pressupost d'Instrucció, i encara més que lo poc d'aquest sigui per a obres de cultura superior no asequible a les classes populars, que són la majoría del país.

També rectifica el senyor Micó.

El senyor Bastardas manifesta que renuncia a parlar sobre la totalitat, deixant per a la discussió de les partides el fer les observacions que's proposa.

El senyor Valentí fa manifestacions semblants i s'entra immediatament a discutir el pressupost per partides. Ocupa la Presidencia el senyor Amiguet.

INGRESSOS. — Els set primers capítuls passen sense discussió. Al vuitè hi presenten els senyors Bastardas, Valentí i Sala, la següent esmena: «La tarifa A en sa quarta part (tramvíes) se modificará en els següents termes: Els tramvíes establerts o que s'estableixin en carreteres provincials o camins veinals, satisfarán en concepte de cànon anual per l'extensió de les seves línies, per cada metre lineal de via: en la zona primera, una pesseta i en les demés zones 0'50 pessetes.»

El senyor Bastardas defensa l'esmena. Se entaula debat, en el qual hi entrevenen ademés d'aquell, els senyors Bartrina, Micó i Durán. El senyor Bartrina diu que lo proposat pel senyor Bastardas, els técnics de la Diputació creuen que no és factible. Segons sembla ja s'ha tractat aquest assumpte en anys anteriors, per lo que's llegeixen els antecedents obrants en la Diputació i els dictamens dels técnics d'aquesta.

El senyor Bastardas retira l'esmena en vista de que, a petició del senyor Verdaguer, se li promet que la Comissió d'Hisenda començará a estudiar immediatament l'assumpte per a dictaminar sobre'l mateix en l'actual periode de sessions i poder-ho adoptar, en son cas, en el proper pressupost.

Tot seguit s'aixeca la sessió (son dos quarts de nou del vespre) per a reanusar-la després.

A tres quarts d'onze de la nit se reprèn la sessió. Continúa presidint-la el senyor Prat de la Riba.

S'aproven els restants capítols del pressupost i a poc de començada la sessió es torna a sospendre per a que la comissió d'Hisenda pugui estudiar les esmenes presentades per diferents diputats a les partides del pressupost de gastos.

A un quart de dotze es torna a continuar.

El senyor Bartrina diu que la comissió d'Hisenda ha acceptat en principi algunes de les esmenes per a estudiar-les més detingudament, a fí de que, fòra del pressupost, se puguin concretar els dictamens de la comissió d'Hisenda. Comença l'aprovació del pressupost de gastos.

El senyor Micó demana que s'augmenti en 80,000 pessetes la quantitat de 15,000 pessetes que's consigna per a remeiar calamitats públiques, a fí de poder ajudar als pobles damnificats per les darreres inundacions. Els senyors Jansana i Font i Gumà s'adhereixen al prec del senyor Micó.

El senyor Bartrina diu que no pot accedir la comissió d'Hisenda al prec i assegura que'ls pobles damnificats no seràn abandonats per la Diputació, que altres medis tindrà per a fer-ho.

Insisteixen els senyors Micó i Jansana sobre els danys ocasionats pels darrers aiguats. Rectifica el senyor Bartrina i se aprova la partida de 15,000, amb el vot en contra dels senyors Micó, Jansana i Font i Gumà.

S'aproven sense discussió altres capítols del pressupost de gastos, i s'entra al de Instrucció pública.

S'augmenta en 250 pessetes la subvenció de 1,500 que's concedía ja a l'Institut de Cultura i Biblioteca popular per a la Dòna.

S'augmenta també fins a 6.000 la consignada per a l'Escola d'Arts i Oficis de Mataró; en 5,000 el capítol referent a material i es concedeixen 4,000 pessetes per a la Societat Internacional per al Desenrotllo de l'Ensenyança Comercial.

La partida destinada a subvencions per a associacions particulars d'ensenyança de la classe obrera (Art. V del capítol V) promou, com cada any, llarga discussió.

La partida venía consignada en 20 000 pessetes, però en la reunió de la Comissió d'Hisenda s'ha accordat augmentar-la en 5.000, aceptant així una esmena dels senyors Bastardas, Valentí i Sala. Però l'augment no satisfà encara als senyors Micó i Forcada, que mantenen en sessió una esmena augmentant la partida fins a 50,000 pessetes. El senyor Borjas també demana un augment i més considerable encara: fins a 75.000 pessetes. Però al discutir-se la partida ja manifesta el senyor Borjas que s'acontentaría amb un altre augment que'l ja accordat, encara que no fos tant considerable com el primer demanat per ell.

El senyor Puig i Cadafalch en nom de la majoría de la Comissió manifesta no poder acceptar els augments demanats pels senyors Borjas i Micó. Aprofita el senyor Puig l'ocasió per a exposar el seu criteri sobre l'orientació que deuría pendre's per a millor formar l'ensenyança. Després de les consabudes rectificacions, queda la partida en 25,000 pessetes. La esmena acceptada diu també que's suprimeix la paraula «gratuita» de la partida.

En total els augments aprovats importen 16 000 pessetes que per a equilibrar el pressupost se rebaixen dels capítols de imprevistos i de calamitats.

S'aproven sense discusió els derrers capítuls del pressupost de gastos i s'aixeca la sessió a les 12 en punt.

Butlletí del Treball

ELS EBANISTES

La Societat d'Ebanistes us crida a reunió general per a avui, día 15 del corrent, a les nou del matí.

Es recomana l'assistencia a tots els companys. — La Junta.

La vaga dels carrilaires de Manresa

Diu el nostre volgut confrare manresà «Bages Ciutat», amb data del dilluns:

«En vies d'arreglo? — Ahir i avui matí han conferenciat extensament l'alcalde senyor Llatjós i la Comissió de vaga dels tramviaris, tractant, com és de suposar, de l'arranjament del conflicte.

Particulars informes respecte el resultat d'aquestes entrevistes, permeten abrigar l'esperança de que'l conflicte es troba actualment en vies de pròxima i satisfactoria solució, essent probable que, a consequencia de dites conferencies avui mateix o demà el senyor governador civil o el nou Gerent de la Companyía senyor Lleó invitin a la Comissió d'obrers a reunir-se amb ells a Barcelona per a tractar de la solució de la vaga.

Molt desitjaríem que'l bon zel i afany que'l senyor alcalde demostra en l'arreglament d'aquesta greu qüestió obrera i l'activitat que desplega per a aconseguir-lo, se vegessen correspostos per l'èxit, tornant-se realitat aquests esperançadors optimismes.

—El procurador senyor Martínez en representació de la Companyía del tramvia, envià ahir una comunicació al senyor alcalde instant el desahuci de les habitacions que ocupen els quefes d'estació vaguistes.

El senyor alcalde ha contestat al requeriment negant-se a intervenir en la qüestió, per considerar que no és de la seva competencia.

—Els barbers senyors Albertí, de la Carretera de Cardona, i Serra, del carrer de Sant Miquel, s'han ofert prestar gratuitament els serveis del seu establiment als vaguistes, durant el període de vaga.

—Un amic dels ferroviaris s'ha ofert per a mantenir a dos fills de vaguistes.

—El comerciant senyor Perera i un exferroviari s'han suscrit per 5 pessetes mensuals a la suscripció oberta a favor dels vaguistes.

—L'irregularitat amb que està fent el servei de passatgers la Companyía del tramvía, anava a ocasionar el passat dissabte dos accidents que podien ésser de fatals consequencies.

Segons informes que creiem fidedignes, prop de l'estació de La Baells, se trobaven en plena via dos trens, els números 2 i 19; i a la Granja, entre Puigreig i Navàs, ocorregué altre cas igual amb els trens números 2 i 21.

Gracies a que'ls veins de la Granja se n'adonaren i advertiren a crits al maquinista d'un dels trens de l'imminent perill que corría, pogué evitar-se la topada, reculant el tren número 2 fins a Puigreig per a deixar lliure pas al 21.

—Dissabte passat va estar a Manresa l'ex-ferroviari Pere Ribalta, qui celebrà una llarga conferencia amb la Junta del Sindicat de Manresa a Berga.

El senyor Ribalta retornà ahir matí a Barcelona.

—Destinats a prestar servei al tramvía, han arribat aquest matí a Manresa alguns maquinistes procedents d'una companyía ferria que té paralitzat el servei a consequencia dels darrers temporals.

—Des d'ahir nit se troba en nostra ciutat una comissió de carrilaires de Barcelona-Nord, que ha vingut per a conferenciar amb els seus companys dels Sindicats de Manresa Nord i Berga i canviar impressions sobre l'actual conflicte.

INFORMACIO DE BARCELONA

Anit ens visitá una comissió de choristes de la Societat «Catalunya Nova» manifestant-nos que no és cert que l C. N. R. del districte III, hagués prés part en la capta pública que la primera de dites entitats efectuá el passat diumenge a benefici dels damnificats per les inundacions del Vendrell.

Al mateix temps ens digueren que la quantitat recaudada ascendeix a pessetes 707'50 i no a 704'50, com equivocadament escriviem en el solt que ha motivat aquestes aclaracions, que amb gust publiquem.

—¡Reumàtics! PIPERAZINA Dr. GRAU

L'Academia i Laboratori de Ciencies Médiques de Catalunya celebrará sessió avui, dimecres, día 15 de l'actual, a dos quarts de deu de la nit.

Ordre de la sessió:

Doctor Puig i Sais: Tractament de les neuralgies del trigemin per les infeccions neurológiques d'alcohol.

Doctor Pujol i Brull: Consideracions sobre un cas Clínic d'histerectomía abdominal.

Ha sigut cursat el següent telegrama:

«President Consell Ministres. — Madrid. — Ateneu Barcelonés en previsió perills pot encloure tractat comerç amb França, els quals no s'amaguen segurament perspicacia Govern, es considera obligat recordár-los hi dirigint-se a V. E. i expressant temença de que a l'ampar cordialitat hispano-francesa sofreixi perjudici defensa aranzelaria nostra producció, aprofitant concessions altres països que l'amenaçen més d'aprop i que no haurien negociat amb Espanya ni li haurien ofert cap reciprocitat. — President, Doménech i Montaner.»

El Col-legi de Mestres Titolars Privats de Barcelona celebrará Junta General ordinaria, demá, día 16 del corrent, a les quatre de la tarde, en el seu domicili social, carrer del Comte de l'Assalt, 45, primer, Col-legi.

El president de la Cambra Oficial de la Propietat Urbana, marqués de Soto Hermoso, ha visitat en nom de la Junta d'aquesta Corporació al Delegat d'Hisenda celebrant-hi una detinguda conferencia respecte les bases de contribució per les contribucions del Registre Fiscal en les finques urbanes de aquesta ciutat.

Han tractat de les disposicions del R. D. del 5 de gener de 1911 a benefici dels contribuents i de l'interpretació que a les mateixes dona la R. O. del 8 del corrent mes, dictada pel ministre d'Hisenda.

La Cambra Oficial de la Propietat Urbana procurará que s'apliquin rectament pel ministeri les disposicions del R. D. citat en benefici dels propietaris.

. —TINTES SESORHELOS. Violeta, de copiar. Molt recomanada.

La Secció de Literatura i Belles Arts de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, d'acord amb l'empresa del teatre Apolo, ha acordat la celebració d'una serie de vetllades d'art cómico-dramátic que tindrán lloc els dimecres no festius de cada setmana, verificant-se la primera, avui, día 15. Composarán els programes d'aquestes vetllades, escollides produccions del teatre catalá i castellá, alternades amb les obres de major èxit del teatre estranger. En aquestes funcions, els socis de l'Ateneu disfrutaràn d'una rebaixa d'un quinze per cent del preu fixat en el cartell, havent-se també obert un abonament per series de quatre, a preus summament reduits.

Avui dimecres, día 15, a dos quarts de deu del vespre, tindrá lloc en l'Ateneu Barcelonés una lectura de dugues produccions inèdites de don Pere Guilao. Una d'elles es la comedia en dos actes titulada: «La fórmula», i l'altra, el monòleg que porta per nom: «Vespera de boda».

De la lectura se n'ha encarregat el distingit actor don Enric Núñez, essent pública l'assistencia a aquest acte.

En l'Escola Municipal de Música hi han acabat llurs estudis de violí, amb la calificació de sobresortint els alumnes don Antoni Bocey i don Joan Altimira, de la classe del professor senyor Viscasillas.

El Montepíu d'empleats d'«Els Tramvies de Barcelona» ha organizat un benefici com tots els anys, i a jutjar pel programa, la simpática festa promet revestir els caràcters d'un veritable aconteixement artistic.

Els organitzadors han comptat des del primer moment amb el desinterès i entusiasta concurs dels propietaris, empresa i companyía del Teatre Romea.

En aquest hermós colisseu s'hi celebrará per lo tant la funció el vinent dissabte, día 18, a un quart de deu del vespre.

L'aplaudida companyía que molt bé dirigeix En Balaguer, i en la que hi figuren en primera lluia, els artistes estimats del nostre poble: Conxa Catalá i Marián de Larra, interpretarán la celebrada comedia dels Quintero «Las de Caín».

Després, la Candelaria Medina, la popular i simpática canzonetista d'aires regionals, cantará lo més selecte del seu repertori, transformant-se a cada número.

Com de costum, les localitats per a la funció servirán per a traslladar-se gratis en tramvía al teatre Romea, des de Badalona, Sarriá, barriades i qualsevol altre punt de Barcelona i després retornar.

Donats tots aquests alicients i l'hermós fi de la festa, augurem un èxit major si cab que en anys anteriors als empleats de «Els Tramvies de Barcelona».

El Consell Regional de l'Unió de Vinyaters de Catalunya va celebrar sessió ahir dimarts, presidit don Joan Torras Rodà.

El president doná compte de la defunció del que ho fou de la mateixa «Unió» don Josep Puig de la Bellacasa, a la memoria del qual va dedicar sentides paraules. Va proposar que's publiqui un número extraordinari del «Vinyater» dedicat al finat, i que es col·loqui el seu retrat en el saló de sessions del C. R.

El Consell Regional accordá donar un amplí vot de confiança al president accidental per a que realitzi els actes que estimi necessaris a la bona memoria del senyor Puig de la Bellacasa.

Barcelona i després retornar.

Ha contret matrimoni a Montserrat, nostre amic, el distingit metge, don Jacinto Bremón Malgrau, amb la bella senyoreta Carme Jutglar i Escubós. Apadrinaren als nuvis don Albert Escubós, don Armengol Massó, don Marián Malgetada i don Teodor Malgrau. Després de l'acte religiós, els convidats foren obsequiats amb un esplèndid banquet.

Desitgem una eterna lluna de mel als nuvis, als quals com a sa familia, endrecem nostra enhorabona.

Successos

En la casa de socorsos de la Ronda de Sant Pere fou auxiliat Just Ubiergo Ferrat, de 49 anys, el qual es produí ferides en el peu esquerre treballant en l'estació del Nord.

—Fou detingut en la plaça de la Pau, a instancia d'un súbdit alemany, Josep Ramírez Muñoz, de 65 anys, el qual timá 50 pessetes al denunciant pel procediment del sobres.

—En el kilòmetre núm. 361 de la línia del Nord, el tren núm. 50 descendent de Manresa aixafà a l'assilat de les Germanetes dels Pobres, Jaume Corna Lladó, de 65 anys el qual quedà mort en l'acte.

S'ignora si es tracta d'una desgracia casual o d'un suicidi.

—Ha ingresat en l'hospital de la Santa Creu Antoni Parell, de 43 anys, veí de Calonge, en qual poble sofrí una caiguda i es fracturà la ròtula dreta.

Informació telegràfica

Madrid 14 de 12 matí a 9 nit

Cap a San Sebastián

Amb l'exprés d'Irún marxa aquesta nit a San Sebastián el rei, amb el comte del Grove, el doctor Madern i el senyor Quiñones de León.

Es probable que amb l'arribada del rei a dita capital coincideix la del doctor Moure, poguent succeir que don Alfons fés un viatge a Burdeus amb l'objecte de que'l vegi l'esmentat doctor, segons periódicament acostuma fer-ho.

El viatge del rei durará tres díes.

Visita

Una comissió de fabricants de pá ha visitat al ministre d'Hisenda per a entregar-li les conclusions de l'Assamblea del día 8, en les quals es solicita la rebaixa transitoria dels drets aranzelaris dels blats estrangers, fins que la producció dels nacionals alcanci el preu remunerador de 38 pessetes els 100 kilos.

Medecina il-legal

En un dels Jutjats de Madrid s'está tramitant un sumari interessant.

Es tracta d'una senyora que fá quatre o cinc anys es dedicava a la professió de la medicina, sense cap títol i empleant procediments completament nous, especialment el massatge.

Fá pocs díes fou sotmés al seu tractament un individu procedent de Vilanueva de la Serena, que pateix d'una malaltia de l'estómec i al qui va cobrar 3,200 pessetes.

El pacient ha tingut d'ingressar en un sanatori dels afores de Madrid i está agonitzant. Els metges asseguren que ademés de patir de l'estómec ha contret una altra malaltia provocada pel violent massatge a que fou sotmés.

La curandera ha desaparegut de Madrid.

De Guerra

El «Diario oficial del Ministerio de la Guerra» publica la següent reial ordre circular:

«De conformitat amb l'article 237 de la Llei de Recrutament, el rei (q. D. g.) ha tingut a bé disposar que'ls individus de tropa que estiguin en possessió del títol de Llicenciat en Dret siguin preferits per al càrrec de secretari dels jutjats de causes permanents o eventuals en els casos que tinguin de ser-ho de dita classe, sense que aquests nomenaments puguin fer-se fins després d'haver sigut donats d'alta en instrucció militar.»

Congrés

Han arribat a Madrid, per a assistir al Congrés internacional d'Hidrologia, el delegat de Sanitat d'Algeria, el president de la Societat Hidrològica de París, el delegat de Romanía i altres varis delegats estrangers.

A l'estació han sigut rebuts pel vicepresident del Congrés senyor Alvarez García, pel secretari senyor Castell i altres membres del Comité.

La sessió inaugural del Congrés d'Hidrologia es celebrará el dimecres, nomenant-se president a don Amali Gimeno.

Una defunció

En la relació d'espanyols morts a l'estranger que publica la «Gaceta» figura Filomena García, natural d'Horta (Tarragona), que ha mort a San José de Costa Rica.

Desmentiment

El director general de Presons ha comunicat als periódics que no és exacta en la forma que s'ha publicat, la notícia de que s'estiguin practicant obres a la capella de la Presó Model i en les anexes. La reforma s'extén a tot el local.

Combinació

Per a molt aviat s'anuncia una combinació de registradors de la Propietat i altre de notaris.

A París

Aquesta nit, en el sud-exprés, tornen a París l'alcalde M. Goyón i els demés delegats del Consell municipal de dita ciutat.

El president del Consell municipal de París ha entregat 10.000 pessetes destinades a material de les cases de socorsos de Madrid i 5.000 per a l'Associació Matritense de Caritat.

Una comissió de reporters municipals ha visitat en l'Hotel Palace a l'alcalde de París, per a oferir-li sos respectes i que'ls trasmeti als demés regidors del municipi de París.

M. Goyon ha agraït molt aquesta deferencia, encarregant-los que testimoniïn la seva gratitut al poble madrileny per les atencions de que ha sigut objecte.

Els regidors de París han convidat als seus companys de Madrid a que vagin a París, per l'abril, per a assistir a les festes de la Mi-Carême.

Condecoracions a militars estrangers

El ministre de Marina ha posat avui a la firma del rei varis Decrets, concedint tres grans creus del Mèrit Naval a l'almir al Doue de Lapeyrere, el quefe de l'Estat Major de l'Armada francesa i al comandant del cuirassat anglès «Inflexible», quatre creus de tercera del Mèrit Naval als quatre comandants dels cuirassats francesos que estigueren recentment a Cartagena, sis de segona classe a altres tants quefes subalterns del «Diderot», sis de primera classe a sis oficials francesos i 14 de plata repartides entre la classe de marinería.

Reconeixement

El Govern espanyol ha reconegut, amb data 6 del corrent, la República de Xina.

Reunió de dissidents

Avui, a dos quarts de quatre de la tarde, es celebrarà l'anunciada reunió dels liberals dissidents, al domicili del senyor García Prieto.

En Luque i en Burguete

El general Luque, ja restablert, ha assistit aquesta tarde al seu despatx oficial.

—El general Burguete, que's troba a Madrid, passarà aquí una setmana, marxant després a Màlaga, on quedarà en situació de quarter.

Avui ha visitat al ministre de la Guerra i demà serà rebut pel rei.

La sagnia

Vigo. — Han salpat cap a Cuba el trasatlàntic «Reina Cristina», amb 120 passatgers, i el «Cabo Ortegal» i l'«Asturias», cap a Buenos Aires, amb 760 emigrants, tots embarcats a Vigo.

Els prietistes

La reunió d'ex-ministres que avui es celebrarà en el domicili del senyor García Prieto desperta gran espectació i sobre'ls accords que en ella puguin adoptar-se es fan en els cercols polítics bastantes conjectures.

Domina l'impressió de que quedarà encara més accentuada la dissidencia en el sí del partit liberal, perquè varis diputats prietistes deien aquesta tarde en el Congrés que l'accord de demà serà'l de mantenir de la manera més absoluta l'actitut d'intransigencia enfront del Govern i adoptar la resolució inalterable de tots i cada un dels ex-ministres de no prestar son concurs personal a cap altra situació liberal que pugui formar-se que no sigui presidida pel senyor García Prieto.

Un ex-ministre dissident ha dit que no s'explica l'espectació que hi ha per la reunió d'avui, perquè no s'ha introduit cap modificació en l'actitut dels firmants del manifest des de que aquest es va donar a la publicitat fins ara.

—Nosaltres — ha afegit — desitgem l'unió dels liberals, però no és possible arribar a ella perquè el Govern sense nostre consell ha fet una política que no podem acceptar cap responsabilitat.

Les negociacions hagudes en el viatge de M. Poincaré són d'una trascendencia extraordinaria i el Govern les ha realitzades sense la previa i natural consulta a les persones que per sa autoritat política podíen haver emès opinió.

Recordi's que'l senyor Sagasta, quan lo de Cuba, va consultar a tots els quefes de partit, i fins al senyor Canalejas, que sols era diputat de la minoría.

Esperem dies, o anys a donar la batalla al Govern, però no quan ell vulgui, sinó quan nosaltres ho considerem oportú.

Som 60 senadors i 70 diputats; veurem si això pesa en la política.

Aquest matí s'han circulat les cartes als ex-ministres, convocant-los a la reunió per demà, i amb l'objecte d'assistir a ella han vingut a Madrid els senyors Merino i Dávila.

El senyor García Prieto es troba indisposat des d'ahir, però aquesta tarde ha pogut llevar-se.

Arribada

En el ràpid ha arribat el general Weyler.

D'un donatiu

Quan M. Poincaré va oferir mil pessetes al guarda civil que va caure de cavall, a la carretera del Pardo, al veure que no les acceptava, el president va fer un gest de contrarietat i estranyesa.

Advertit d'això el rei, per galantería a M. Poincaré, per primera vegada i mitjansant la R. O. corresponent, ha accedit a que'l guarda es fés càrrec de dita quantitat.

Dues noticies de Saragoça

Saragoça. — Es creu que aquesta nit acabarà la vaga de tramviaris.

—Ha arribat el mestre Bretón que ha sigut molt obsequiat.

Lo de Portugal

Orense. — El governador militar coronell senyor Fernández ha nomenat al comandant d'infanteria don Eugeni Serrano, jutge instructor de la causa que's segueix per la prehensió d'armes a Vaude.

Les armes arribaren aquest matí al Govern militar conduides per la guarda civil, i el senyor Fernández les envià a disposició del senyor Serrano.

Un empleat de la Secció de Monts nomenat Dámaso Rodríguez, fou qui trobà les armes embolicades en fardos, traslladant-les en un carro a Cabaleiro, a disposició de don Lucià Meleira, notari de partit. Aquest les entregà al sargent de la guarda civil de Vaude.

Esquadra

Cádiz. — Els governadors civil i militar i l'element oficial han estat en el cuirassat «Patrie», saludant a l'almirall Marolles.

La marinería ha fet els honors d'ordenança.

L'almirall francès ha donat el pésam al general Zubia, governador militar de la plaça, per la mort de son fill Joan lluitant contra els moros.

Nombroses families han visitat l'esquadra.

El cònsol francès ha invitat a les autoritats i personalitats gaditanes al banquet que es celebrarà aquesta nit amb assistencia dels marins francesos.

Consell

El subsecretari de Governació ha dit aquesta setmana, per lo qual no hi haurà Consell de ministres el dijous al Palau, però es celebrarà un Consell abans de la tornada del rei.

Vaga general

Telegrafien de Huelva que l'Assamblea d'obrers ha acordat la vaga general en tota la conca minera de Rio Tinto.

La «Gaceta»

La «Gaceta» publica:

Reial ordre habilitant el lloc de Chabron, platja del Perillo, provincia de la Coruña, per al desembarc d'explosius.

Circular dictant regles per a evitar les infraccions de la llei de recrutament i reemplaç de l'exèrcit pels individus classificats com a fugitius.

Anul·lació de varis resguards i rectificació de crèdits publicats amb anterioritat d'obligacions procedents d'Ultramar i conclusió de la relació núm. 315 de crèdits per a aquestes obligacions.

Anunciant l'existencia del còlera en la ciutat de Poltava, capital del Govern del mateix nom en la petita Russia, S. O. de Russia.

Tornant de conferenciar

Amb el ràpid de Galicia ha arribat a Madrid el senyor Barroso, qui com es sab ve de Lourizán, de conferenciar amb el senyor Montero Ríos.

Es diu que en la reunió d'aquesta tarde exposarà el criteri de l'ex-president del Senat.

L'olla liberal

Encara no és possible predir lo que succeirà en el Senat al reanudar-se les sessions. Estàn equivocats els que suposen una topada que vindrà amb motiu de l'elecció de secretaris.

De les dimissions d'aquests no se'n donà compte a la Cambra l'últim dia de sessió, de manera que mentres no's cumpleixi aquest tràmit indispensable, no hi ha lloc a votacions.

Al dir dels amics del Govern, el comte de Romanones té'l decidit propòsit de que no s'aixequi la primera sessió en el Senat sense que hagi liquidat els comptes amb els senyors Montero Ríos i García Prieto.

Allí, on tenen seient ambdós personatges, acudirà des de primera hora el president del Consell.

Aquest ha rebut indicacions, per alguns amics de Saragoça, per a que vagi a dita capital.

El comte, agraint molt l'indicació dels seus amics polítics, anirà a Saragoça, però quan s'hagi resolt el plet polític pendent.

Llavors, si continúa en la presidencia, pronunciarà un discurs polític de cert ordre; i si estigués fóra del poder, son discurs tindrà caràcter de programa.

Mentrestant es reserva, car té'l propòsit de dir lo que vol dir en l'Alta Cambra el primer dia de sessió.

Probablement demà es reuniràn els ministres en Consell per a tractar dels assumptes polítics d'actualitat.

Declaracions d'un polític

El senyor León i Castillo, interviewat a Biarritz per un redactor de «La Epoca», que firma amb el pseudònim de «Juan de Becón», ha dit, contestant a preguntes d'aquest, que per la seva historia i pels seus anys no pot ara sentar plaça en una fracció determinada del partit liberal, perquè ha aprés en l'experiencia a saber que aquestes lluites civils de partit polític acaben sempre amb un abraç de Vergara.

Parlant de la qüestió internacional, ha dit que estem mancats de preparació per a la política internacional i potser també d'aptituts per a fer-ho, perquè nostre temperament ens porta a tota mena d'exageracions.

Després de l'hospitalitat que des de 1904 hem demostrat a França, semblava natural a nosaltres, però no sabem posar-nos en un que ara haguessim deixat que França vingués a nosaltres, però no sabem posar-nos en un just medi; sols sabem amar o odiar.

No sempre ens enterem de que França i Anglaterra, com és natural, van al seu negoci, i Espanya sol oblidar amb freqüencia el seu.

Una aliança ofensiva i defensiva amb França ara, no hauria de donar-nos ventatges que'ns compensessin de les obligacions prevencions i riscs que havía d'ocasionar-nos.

Les compensacions comercials que se'ns donguessin podrien proporcionar decepcions d'ambdós paísos, car no hi ha que oblidar l'interferencia dels industrials catalans i bilbains que tant pesen en nostra producció i sobre tot l'actitut dels viticultors del Migdía de França, l'influencia dels quals en la Cambra és decisiva pel número dels seus representants i l'autoritat d'alguns d'ells.

Per això s'imposen accords concrets entre França i Espanya, sobre tot respecte a una col·laboració d'ambdós paísos al Marroc, no per a una acció militar comú, sinó per a una millor intel·ligencia de veïnatge.

Lo dit pel general Luque està molt acertat.

No's poden oblidar els accords firmats en 1907 entre França, Espanya i Anglaterra que obliguen a marxar a les tres d'accord en lo que afecta al «statu-quo» per a l'integritat del Marroc i els drets en el Mediterrani.

Creu que en la qüestió del Marroc vàrem fer molt camí fins arribar al conveni de 1902, i hem reculat molt des de 1904 a 1912. Aquest últim conveni no hauría sigut possible sense el de 1904, i no's pot considerar-se que anem a continuar al Marroc l'expulsió dels moresos, amb l'agravant de que ara els expulsem del seu propi territori.

Acaba elogiant el tacte i perspicacia de don Alfons XIII que de no encepegar amb la torpesa de nostres polítics tindría un vast imperi en els ports d'Africa.

Diu que el rei és un dels pocs prestigis que'ns queden i que per haver fixat la seva atenció en el problema del Marroc hauría de conquistar-se l'apreci de tot Espanya.

Desgracia

Santander. — Diuen de Reinosa que ahir a la tarde ocorregué un accident automobilista en el lloc anomenat Venta del Pozal.

Cap allà a les dues marxava un automòbil en el que feien l'expedició de Reinosa a Cervera la senyora del doctor Isla amb les seves filles Guadalupe i Eugenia i la seva amiga Patrocini García.

Al pendre una vessant sortí un neumàtic, fent entrar l'automòbil dintre un camp, a 10 metres de la carretera, volcant i quedant les rodes en l'aire.

Totes les dones resultaren ferides i greument les senyoretes Patrocini i Guadalupe.

Foren conduides a Reinosa, on se'ls va fer la primera cura.

Alcalde bon home

Castelló. — A consequencia de les irregularitats comeses en el repartiment dels socorsos concedits a les families de les víctimes de la catàstrofe del mar en 1911, ha sigut processat i empresonat l'alcalde de Peñíscola, president de la Junta repartidora.

El jutge li exigeix 5.000 pessetes de fiança en metàlic o 15.000 en bens.

Monument

Guadalajara. — L'inauguració de l'estàtua del comte de Romanones es verificarà el dijous al matí.

A l'acte vindràn mestres procedents de tota Espanya i una comissió del magisteri, presidida per l'alcalde de Madrid, el qual pronunciarà un discurs oferint el monument.

En l'Ajuntament es celebrarà després un banquet de 80 cuberts.

Parla En Romanones

El comte de Romanones ha passat gran part del matí en son despatx de la Presidencia, enfeinadíssim, puix a la resolució del varis assumptes de tràmit que's troben pendents perquè les ocupacions de la setmana anterior no li permeteren ocupar-se d'elles, tenía avui la tasca de rebre varies visites.

Un núvol de pretendents i d'amics s'han deixat caure aquest matí al despatx del comte de Romanones.

Quan ha rebut als periodistes, en comptes de donar-los noticies, les ha demanades.

—Qué's diu per aquí de política? ¿Qué es diu d'eleccions? ¿Quins comentaris es fan sobre la situació?

A aquestes preguntes del president poca cosa podien respondre els periodistes.

—Es diu que hi ha intel·ligencia entre el Govern i els dissidents; s'assegura que'l rompiment és imminent; lo que avui se afirma es nega al día següent; en concret rés: molta espectació per la reunió que ha de celebrar-se a casa del senyor García Prieto.

El comte somreia al sentir aquestes vaguetats i després d'una pausa que ningú s'atrevía a interrompre, ha dit:

—De política no penso parlar-ne més que als representants del país el próxim día 25.

Estant tant próxima la data de reobertura de Corts, crec que lo natural és esperar a parlar en el Parlament.

El día 25, en una forma o altra s'arranjaràn les coses.

Es dissabte; que és un bon día per a que tot s'aclareixi.

—Però ¿així, en un día? ¿d'una manera tant fulminant?—ha objectat un reporter.

—Es així—, ha replicat el comte.

—¿Hi haurà votació?

—No ho sé; en política, i sobre tot en el Parlament, rés es pot preveure amb 15 dies d'anticipació.

Jo no tinc plan fet; tal cosa sería una presumpció i una torpesa en mí; necessitaré acomodar-me a les circumstancies.

—Com que'l primer día de sessió— ha argüit un periodista — hi haurà molta lectura de projectes de llei, suposa la gent que no quedarà temps per a més.

—La lectura dels projectes — ha contestat el president — serà, en sa major part en el Congrés i en l'Alta Cambra hi haurà hores suficients per a parlar.

En el Senat es començarà desseguida amb Mancomunitats i Jurisdiccions, que són els dos projectes que més apremien al Govern, sobre tot el segón.

Tot ho sacrificaré a que quedi aprovada la reforma de llei de jurisdiccions.

Es tracta d'una modificació d'un estat de dret que lo menys és molesta, i a aqueixa modificació li dono la supremacía sobre tots els demés assumptes pendents.

Després el president ha divagat lleugerament sobre la propera lluita electoral; oferint començar avui a ocupar-se d'aquest assumpte que entra de plé en la nova etapa ministerial.

S'han barrejat candidatures, celebrant el president que n'hi hagi varies de republicanes, car això — segons ha dit, acompanyant a la frase un lleuger i ràpid fregament de mans — significa que'ls ciutadans es preocupen de la cosa pública.

També ha ofert fer que avui mateix es declari la vagant del senyor Argente, qui va renunciar l'acta de regidor per haver sigut nomenat subsecretari de la presidencia.

Es un cas manifest d'incompatibilitat — deia el president — jo així ho considero; però s'hi hagués algún dubte, bastaría que's tractés d'una persona tant afecta a mí com el senyor Argente per a que jo em declarés a favor de la declaració de la vagant.

Ha anunciat el comte de Romanones que demà a les cinc de la tarde, reunirà als ministres en Consell a la Presidencia i que fins a fi de setmana no tornarà a Madrid el rei.

Per últim, ha dit que aquest matí l'ha visitat el ministre de la Guerra el qual li ha donat compte dels darrers telegrames de Africa, que no acusen novitat.

Convocatoria

L'«Heraldo» publica íntegra i traduida al castellà la convocatoria que'ls presidents de les Diputacions catalanes han dirigit als representants polítics de Catalunya, invitant-los a que acudeixin a l'Assamblea que's celebrarà el día 24 a la ciutat comtal.

En Sancho Alegre

El director general de Presons ha desmentit que's sometés al regicida Sancho Alegre, recluit en el penal de Santoña, a régim de rigor excepcional.

Ha afirmat que'l prés segueix el procés reglamentari de la pena que se li ha imposat, quin primer período és de reclusió en sa cel·la.

La reunió dels dissidents

Des de dos quarts de quatre han començat a arribar al domicili del marquès d'Alhucemas els ex-ministres liberals que estàn conformes amb el manifest dels dissidents.

Els primers en arribar han sigut els senyors Concas, Eguilar, Barroso Gullón (don Pius) i Burell.

Aquest ha manifestat que no duraría daire la reunió, perquè tots estàn de accord.

Aquesta reunió no serà més que un canvi d'impressions, relatiu al programa i preparació de la que's celebrarà el día 21, probablement, amb assistencia dels 70 senadors i 60 diputats que estàn conformes amb la política del senyor García Prieto.

Respecte a la conducta que han de seguir amb el Govern, creu el senyor Burell que no se'n tractarà en aquest moment.

Algú li ha dit si era cert que alguns elements dissidents han fet treballs en favor del senyor Alvarez (don Melquiades), contestant el senyor Burell que no en tenía noticia. Sense dubte hi ha hagut confusió amb el cognom del que realitza determinats treballs i que és germà d'un dels dissidents.

Després han arribat els senyors Groizard, Dàvila, Echegaray, Rodrigàñez, Alvarado i Merino.

A les quatre ha començat la sessió presidida pel senyor García Prieto.

El senyor Ruiz Valarino ha arribat el darrer, al·legant que arribava retrassat perquè venía d'informar amb el senyor La Cierva.

Amb els senyors Montero Ríos i Sànchez Román, que estàn ausents, són 16 els ex-ministres que segueixen al senyor García Prieto.

Article d'«El País»

«El País» diu que Espanya és una excepció política avui a Europa, ja que ens trobem en situació molt semblanta a la que hi havía a França abans de la revolució francesa a fins del segle XVIII.

Després es refereix concretament a l'acte d'avui dels dissidents i diu que poc es pot esperar d'ells perquè'ls separen molts punts d'importancia. La segona esquadra, la qüestió de l'ensenyament, la guerra del Marroc, són coses en que no opinen de la mateixa manera tots els dissidents.

Afegeix que lo més greu d'aquestes discrepancies entre'ls dissidents és lo referent al plet de les Mancomunitats. Excepte En Burell i l'Alcalá Zamora tots els demés diputats prietistes votaren el projecte d'En Canalejas. ¿Poden combatre'l ara En García Prieto, N'Alvarado, En Barroso, En Valarino i En Merino?

Els senadors monteristes són conseqüents a l'oposar-se al projecte de Mancomunitats, però incorren en pecat d'inconseqüencia els diputats i senadors prietistes si no'l volen.

En tant, a Catalunya s'està formant una nova solidaritat, més extensa que l'anterior, no solament en favor de la Mancomunitat, sinó en contra de l'actual Govern.

Contra el senyor Alba, especialment, embesteix la premsa catalana, perquè el suposa enemic de Barcelona en l'assumpte de la municipalització de l'abastament d'aigua i d'enllumenació pública. Fins d'una cosa tan nimia com l'haver anat a Cartagena l'esquadra francesa, i no a Barcelona, treuen partit per a combatre al Govern regionalistes, nacionalistes i radicals.

No ens ha agradat mai, diu «El País», el projecte de Mancomunitats. Creiem que va fer malament En Canalejas a l'apadrinar aquest projecte, però ara procedería molt pitjor el governant que concités contra el poder central l'animadversió de Catalunya.

Ja han començat a condensar-se la protesta. Abans solament un grupu demanava la Mancomunitat provincial; però avui davant de la actitut hostil dels monteristes i davant de la actitut vacil·lant del grupu que capitaneja el senyor García Prieto, que un día va permetre pensar en la formació d'un govern en que hi entrés el senyor Cambó, s'han solivantat els ànims i s'han posat en peu de guerra tots els partits catalans, inclós el radical.

No desatenguem el factor Catalunya a l'abordar el problema polític. Avui, en la reunió dels amics del senyor García Prieto, se aclarirà una mica la situació; després, en el banquet reformista, s'aclarirà una mica més. Veurem si's resol allí on és deu resoldre: a les Corts.

Informació de l'estranger

Alemanya

Berlín. — Un despatx de Straubing diu que'ls oficials aviadors Senno i Bohnsta, volant aquesta tarde de Berlina Stutgard, han sofert una caiguda, resultant tots dos greument ferits.

—A l'aeròdrom de Niedernaundorf ha caigut el tinent aviador Koening, el qual ha mort al cap de poca estona.

Colonia. — La «Gazeta de Colonia» diu que en vista de la situació que passa Mèxic, Alemanya ha decidit enviar-hi un barco de guerra.

Anglaterra

Londres.—Els desaparescuts en la catàstrofe del «Volturno», son 144, o sigui 76 passatgers i 68 tripulants.

Aquesta tarda ha arribat a Fishguard el vapor «Dormania», amb alguns supervivents de la catàstrofe del «Volturno».

El «Lloyd» anuncia que'l ministeri de Marina ha ordenat que'l creuer «Donegal», que's troba a Lamlash, vagi al lloc del sinistre i destrueixi el «Volturno», que constitueix un perill per a la navegació.

Liverpool.—Segons la versió del capità del «Carmania», dues canoes del «Volturno» varen lograr abandonar el barco incendiat abans de que'l «Carmania» arribés al lloc de la catàstrofe. Se creu que han mort unes 70 persones que s'havien refugiat en les dues canoes esmentades. D'ésser així, el número de morts s'elevaría a 170.

—Ha dimitit el ministre de Justicia, lord Alverston.

Se creu que'l substituirà Mr. Rufus Isaacs.

—L'èxit de la visita de M. Poincaré a rei d'Espanya en lloc ha estat més aplaudit que a Anglaterra.

A les esferes oficials se congratulen molt sincerament de les conseqüencies d'aquesta visita, per quant el Govern anglès no és aliè a la bona intel·ligencia franco-espanyola. De desde fa deu anys el «Foreing-Office» ha vingut treballant per a l'aproximació del dos paísos.

En moments difícils, en que les relacions entre França i Espanya per la qüestió del Marroc presentaven un aspecte no gaire favorable, els consells que de Londres arribaren a París i a Madrid no varen desviar-se un sol instant d'aquesta línia de conducta, predicant sempre, en una i altre capital, la necessitat d'una «entente» franco-espanyola.

Per això se veu avui amb la major satisfacció que aquesta «entente» ha arribat a ésser un fet, amb tots els caràcters d'una «entente cordiale».

Amb tot, en l'actualitat no's pot parlar de l'entrada d'Espanya a la Triple Entente i menys encara d'una aliança. Basta dir que les relacions franco-espanyoles acaben de pendre un caràcter de cordialitat que les fa més preuades per als interessos dels dos paísos i per als de la pau general. Aquestes relacions son susceptibles de desenrotllar-se normalment per a arribar—així's cal esperar-ho—a tenir tota la seva utilitat, tant des del punt de vista polític, com des del punt de vista económic. Es precís deixar al temps la cura d'acomplir aquesta obra.

Aixís es recalca a Anglaterra el caràcter d'aquesta aproximació, que no té d'ésser atenuat, però que no guanyaría res en ser massa exagerat.

—En un míting de sufragistes que's celebrava aquesta nit, ha intentat fer ús de la paraula la senyora Lilia Pankhurst.

La policía ha intentat detenir-la, produint-se una formidable batussa.

Les sufragistes han rebut a la policía a cops de cadira. Els agents de policía han resistit enèrgicament, repartint cops de bastó a tort i a dret.

Durant la confusió ha desaparescut la senyora Pankhurst.

Hi ha nombrosos contusos.

La policía ha detingut a una sufragista.

Terrible catástrofe

Londres.—Aquest matí ha ocorregut una explosió de grisú en una mina de prop de Cardiff.

Dins la mina hi havía uns 700 obrers.

Regna gran ansietat per coneixer l'alcans de la catàstrofe.

Cardiff. — Els morts a consequencia de l'explosió de grisú pugen a més de cent cinquanta.

Se n'han pogut salvar uns quatre cents.

Brasil

Río Janeiro. — Amb assistencia del president de la República s'ha inaugurat avui l'Exposició de cautxuc.

El ministre d'Agricultura ha pronunciat un discurs elogiant els progressos realitzats per l'industria del cautxuc.

També ha elogiat les mides adoptades per al sanejament de la regió d'Amazona.

França

París. — L'escriptor senyor Pérez Galdós, interrogat pel periòdic «L'Espagne» sobre la significació del viatge de M. Poincaré respecte a la democracia espanyola ha manifestat que la cordialitat espiritual d'Espanya envers la França existeix fa molt temps, i ha fet vots per la que aquest viatge porti a Espanya la realització positiva dels grans ideals democràtics.

Angers. — Un aeroplà pilotat pel capità d'enginyers espanyol don Josep Ortiz Echagüe ha aterritzat a Soucelles, a 16 kilòmetres d'Angers.

En el moment que reprenía la volada s'ha incendiat l'aparell el qual ha quedat totalment destruit.

El capità Ortiz Echagüe ha tingut temps de saltar, no sofrint més que lleugeres cremades.

Marsella. — Monsieur Poincaré, després de visitar les obres del Canal de Marsella al Rodan, ha anat a Aix de Provence, on ha tingut una calorosa rebuda.

Seguidament ha tornat a Marsella, i a l'arribar a la Prefectura ha rebut nombroses visites, entre elles la dels aviadors Garros i Leganeux.

A En Garros li ha fet saber que'l Consell de la Legió d'Honor ha aprovat la seva nominació de cavaller de l'ordre.

París. — «Le Petit Parisien» confirma que les converses de Madrid han versat sobre la concordancia dels esforços franco-espanyols al Marroc, a fi d'armonitzar en les regions francesa i espanyola la política sobre les tribus, s'utilitzarà l'influencia del Soldà i se negociarà prudentment amb els diferents elements de la població per a pacificar els dominis del protectorat.

Respecte de la política general, les converses han posat de manifest la perfecta unitat de mires en l'interpretació del caràcter pacífic de l'accord de 1907, garantitzant el statu quo al Mediterrà i el paralelisme absolut entre les relacions franco-espanyoles i les relacions franco-angleses.

«L'Excelsior» reprodueix un article de «Le Journal de Geneve», en el que's fà constar que ja no hi ha dubte de que ara la Triple Entente s'ha convertit en quadruple, per haver-hi entrat Espanya.

Arlés.—A les 9'40 del matí ha arribat M. Poincaré, procedent de Marsella.

Ha visitat les antigues Arenes, on en mig d'una entusiasta gentada, composada principalment de arlesians vestint el típic trajo del país, l'alcalde ha donat la benvinguda al president de la República.

M. Poincaré ha sortit cap a Maillane, amb l'objecte de visitar al gran poeta Mistral.

DARRERA HORA

Madrid, 15 de 1 a 3 matinada

ELS DISSIDENTS

La reunió dels dissidents acabà a les set.

Facilitaren una nota oficiosa, que diu: En García Prieto pronuncià un extens discurs examinant diverses qüestions de la política relacionades amb els liberals. Els séus judicis obtingueren l'assentiment i l'aplauso, que's traduí amb una reiteració de confiança absoluta.

Al seu talent i prudencia se confiaren els accords presos, així com la confecció del programa, del que's donarà compte el 21 del corrent, en una reunió que's farà al Senat, com ampliació d'aquesta.

Se sab que ademés d'En García Prieto parlaren la major part dels ex-ministres.

Se discutí llargament lo de les Mancomunitats, accordant-se que no essent tradició del partit l'assumpte, deu deixar-se com una qüestió lliure.

El senyor García Prieto se mostrava content del vot de gracies que li conferiren els séus.

ROMANONES I WEYLER

Aquesta tarde En Weyler visità a En Romanones celebrant una extensa conferencia.

Després el comte rebé als periodistes, mostrant-se reservat.

Respecte a lo tractat en la mateixa se mostrà reservat.

DIU EL PRESIDENT

El comte de Romanones ha dit als periodistes:

Com que algú ha interpretat les meves declaracions en el sentit de que abandonava les Mancomunitats, vull aclarar que si concedeixo importancia a la llei de jurisdiccions, més ne concedeixo a lo de les Mancomunitats.

COSES MILITARS

L'«Heraldo» diu que en alguns circols militars se parla de qüestions sorgides amb motiu de les recompenses per actes realitzats per un general que's troba en campanya.

S'afegeix que s'han practicat unes diligencies judicials.

El mateix diari diu que'ls rumors s'han d'acullir amb molta reserva, donada l'importancia que tenen.

EN PRIETO I LA MANCOMUNITAT

Aprés de la reunió dels dissidents, el senyor García Prieto ha declarat que s'imposa en la qüestió de les Mancomunitats obrar amb lealtat i claredat.

Quan En Romanones la plantejà, es dividí el Govern. Actualment hi ha en aqueix En Gasset, En Borbolla i En López Muñoz que'n són contraris.

Ningú té autoritat per a imposar-la com a dogma del partit. Per això he proposat als meus amics que's seguís el criteri de no fer-ne qüestió tancada, sinó prestar-se a que aviat es discuteixi, i es voti, mantenint cada hu els seus respectius compromisos.

Respecte a la llei de jurisdiccions, ningú més decidit que nosaltres a derogar-la.

Recorda que abandonà el ministeri Moret, precisament per sa implantació.

CONTRA UNS GUARDES CIVILS

Ha sortit cap a Bilbao el general Echagüe, per a imposar un fort correctiu als sis guardes civils que promogueren avalots. Se proposa donar-los un càstig exemplar.

CONTRA LA SALUT

La policía ha descobert al passeig de les Acacies una fàbrica clandestina d'embutits fets amb carns podrides.

Del Marroc

Telegrama oficial de Tetuán

Larache.—Tinent coronel quefe d'Estat Major a ministre de la Guerra.—El comandant general des de Alcázar manifesta a V. E. que la columna que ha sortit avui d'Arcila cumplint les seves instruccions, ha ocupat sense novetat la posició de Xar-Yedit, sobre el camí de Tánger i propera al Hac de la Garbía, on ja va estar establert fins al 6 de juny últim un destacament de policía indígena, que hi rellevà pel janer passat al del tabor francés extra-urbà de Tánger i qual importancia estriba en sa ventatjosa situació i garanteix la seguretat de l'esmentat zoco i del camí entre Akrila i Cuesta Colorada, havent quedat guarnida per 30 soldats indígenes del tabor d'Arcila i amb 10 de la mechalla de Sidi-Driz.

De l'estranger

A Xile

Santiago de Xile.—Les Cambres han sigut convocades per al día 14, en legislació extraordinaria per a votar el pressupost de 1914 i els projectes econòmics.

Butlletí meteorológic

Día 14 d'octubre

EN LES VINTIQUATRE HORES

Temperatura. — Màxima: Sol, 27'3. — Reflector 12'2. — Màxima: Sombra, 22'3. — Mínima, Sombra 16'5. — Velocitat del vent 130 kilómetres.

ESPECTACLES

TEATRE CATALÀ ROMEA

Companyía de comedia espanyola de Joan Balaguer. Avui dimecres a dos quarts de deu.

La fuerza bruta

i «El nido» Demà dijous tarde a les 4 matinée de moda a preus especials «El genio alegre». Nit a un quart de deu. Primera representació de «Las flores». Divendres primera d'abonament a divendres de moda. «Mañana de sol» i «El doctor Giménez». Se despatxa en Comptaduría. Próximament estrena de la comedia en dos actes de Martinez Sierra «Madrigal».

Tívoli Circ Eqüestre

Gran companyía Internacional Eqüestre, Gimnàstica, Acrobàtica, Cómica i Musical. Avui dimecres grandiós programa prenent-hi part tots els artistes de la companyia. Exit creixent de la Familie Freliani 9 persones, dels 8 àrabs, de les 5 Martens, de les 5 Arthóns i demés artistes. Demá dijous tarde matinée infantil. Nit día de moda 4 debuts. Primer Les 4 Biagis barristes. Segón Beby and Gladis excèntrics Tercer Popel i Brick clowns Quart Monsieur Kerwick. Les Bartros, Swau, Gerardi, Mohort i altres. Tots els dilluns i dijous matinées. Se despatxa en comptaduría.

Teatre de Novitats

Avui dimecres 15 d'Octubre a les nou de la nit. Gran festival benéfic organitzat pel

Centre Mallorquí

amb la desinteresada cooperació dels mestres J. Sabater i J. Raventós amb la seva orquestra. Música di Cámera de les senyoretes A Cassani C Catalá P Alberini i J Alcoba i el senyors J. Balaguer J Montero M Mulleras G Galian i E. Miracle Entrada al segón pis o'50 pessetes.

Teatre de Novitats

Companyía d'ópera italiana

Empresa artística **Carles Mestres**

Demà dijous 16 Octubre 1913.

Primera de **Carmen**

per a debut de la notabilíssima mezzo sopràn

Senyoreta Conxita Callao

la novella sopràn

TRESETA CORREA

i el colós tenor

JOAN ELIAS el qual ha sigut contractat per a cantar dues úniques funcions de CARMEN.

Entrada general **60 céntims**

Teatre de Novitats

Día 25 d'Octubre de 1913

DEBUT

de la gran companyía que dirigeix l'eminent primer actor

Ermette Zacconi

S'obre un abonament de 6 úniques funcions a diari, un de tres a torn par i un de tres a torn impar. Per als encàrrecs a l'Administració del teatre S'obre un abonament anual de llotges i butaques Preus i condicions en l'Administració del teatre.

Teatre Nou Gran companyía de sarçuela i opereta dirigida per Joaquim Montero, de la que formen part Agneta Lopeteghi i Pura Montoro. Avui dimecres tarde a tres quarts de cinc doble. La mundial opereta en tres actes «Eva». Nit a un quart de deu. Preciós programa. Primer «La moral en perill». Segón Represa de «La corte de Faraón» per tota la companyía. Tercer L'èxit del día «Arriba el telón» Rialles, aplaudiments ovacions i el delir de l'éxit diariament. Demà dijous tarde a un quart de cinc gran matinée posant-se «Arriba el telón».

Teatre Soriano

Gran companyía de sarçuela i opereta Vega-Blay. Avui dimecres. Nit a dos quarts de deu. Butaca amb entrada una pesseta. Entrada general 30 céntims Cartell grandiós. Primer «El húsar de la guardia». Segón L'éxit «Con permiso de Romanones». Tercer Exit sorollós. L'obra del dia

La suerte de la fea

Tots els dies «La suerte de la fea» Demá dijous en el matinèe «La suerte de la fea». Dissabte «Santoy» espectacle meravellós

TEATRE APOL

Avui dimecres. Nit a un quart de deu. Funció patrocinada per l'Ateneu Enciclopèdic Popular. Primer La comedia en un acte «Entre doctores» i el nou drama de gran éxit en 6 actes

La estátua de carne

Demá «Caminico e la juente» i el grandiós drama «Los malos pastores».

Saturn Parc

Demá dijous tarde banda de música i focs japonesos amb joguines i dolços per als nens. Diumenge a les 12 del matí curses de velocitat en el Skating-Ring. S'admeten inscripcions.

Entrada de passeig 10 céntims.

FRONTO COMTAL

Gran éxit del jóc net. Gran partit extraordinari per a avui nit a un quart d'onze.
ROJOS. Echevarría Escoriaza,
BLAUS: Ortiz Jàuregui
Entrada 2 pessetes.

Concerts

ROYAL CONCERT «MUSIC-HALL»

Marqués del Duero, 105, davant Teatre Comtal

Grans Concerts tots els dies tarde i nit, per una important «Companyía de Varietés».

Gran Edén Concert

Assalt, 12.

Music-Hall, Conçert. Restaurant Parisién

ALCAZAR Gran Cafè Concert. Restaurant de primer ordre Sarçueles alegres. Continuament Grans Debuts

Cinematògrafs

Gran cine saló Doré

Avui dimecres colossal programa de pel·licoles i

4 colossals atraccions, 4

Jacinto Lima «El Maño» cantador de «jotas»

The Lebrays

«poutpourri» artistic, cantant musical, tiradors i visions artistiques. L'eminent ballarina reina de les castanyoles.

Eloisa Carbonell

Ovacions a la nova atracció

1-2-3 Listers Deyka 1-2-3

notabilíssimes artistes contorsionistes ovacionades diariament

Próximament grans novitats,

Butlletí comercial

14 d'octubre 1913

BORSA DE BARCELONA

Cotisació oficial

	Oper	Diner	Papel
Londres, 90 dies vista	.....	28'35	.....
— xec.	.....	.....	28'85
Paris, xec	6'00	.....	6'25
Madrid y plasses banca, a 8 d/v.	.....	.....	0'30

Efectes públics

	Oper	Diner	Papo
Deute int. em. 1908 serie A...	83'35	.....	.....
— — — — B...	81'60	.....	.....
— — — — C...	88'40	.....	.....
— — — — D...	79'95	.....	.....
— — — — E...	79'08	.....	.....
— — — — F...	.....	.....	.....
— — — — G. H.	86'50	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— Amortisable serie A...	100'00	.....	.....
— — — — B...	.....	.....	.....
— — — — C...	99'70	.....	.....
— — — — D...	90'30	.....	.....
— — — — E...	.....	.....	.....
— — — — F...	.....	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— — — serie A...	90'00	.....	.....
— — — — B...	.....	.....	.....
— — — — C...	.....	.....	.....
— — — — D...	.....	.....	.....
— — — — E...	.....	.....	.....
— — — dif. series	.....	.....	.....
Títuls Deute Mpal. 1903-4-5...	91'50	.....	.....
— — — 1906 A B C	91'12	91'00	91'50
— — — 1907......	.....	91'00	91'.0
— — — 1910......	.....	90'25	91'13
— — — 1912......	.....	90'25	90'85
— — Maig 1899 Ensxs.	.....	.....	.....
— — Abril 1907, Ensxs.	91 50	.....	.....
— — Reforma 1908....	90'25	90'25	90'50
— — Mun. de Sarrià....	.....	98'25	98'75
Emprèstit Diputació Prov.....	.. ..	98 —	98 50
Port de Melilla y Xafarines..	103'75	103'50	104'00

Obligacions

	Oper	Dia	Paper
Nord d'Esp., prior Barcelona	....	.....	.....
— Lleida, Reus, Tar..	76'00	.....	.....
— Villalba a Segovia.	88 —	.....	.....
— esp. Alm. Val. Tar	88'25	.....	.....
— Osca a Fr.ª, alt. lin.	88'50	.....	.....
Mins Sant Joan Abadeses....	.....	76'50	77.—
Tarragona a Barc. y França...	.....	.....	.....
Madrid Sarag. Alic. serie A.	103'25	1030'0	103'50
— — — B..	97'50	97'25	97 75
— — — C..	88 90	.....	.....
— — — D..	87'80	.....	.....
Madrid a Barcelona, directes..	.....	.....	.....
— Reus a Roda.	.....	.....	.....
Alm Val. y Tarrag., no adher.	.....	.....	.....
— — adherides..	.....	72 00	72'50
Med. Zam. Or. Vigo, em 1882.	.....	.....	.....
— — — 1883.	.....	.....	.....
— — serie G y H.	.....	74'25	74'75
Asturias, Gal. y León, 1.ª serie.	.....	.....	.....
— — 2.ª hipo.	.....	.....	.....
Valladolid a Med. de Rioseco.	.....	.....	.....
Madrid, Cáces. Port. serie 1.ª.	.....	102 50	102'50
— — — 2.ª.	.....	.....	.....
— — — 3.ª.	.....	.....	.....
— totals cont. impars.	.....	.....	.....
Besc-Asturià, 1.ª hipoteca....	.....	.....	.....
— 2.ª —	.....	.....	.....
Cariñena a Saragossa.........	.....	.....	.....
Olot a Girona................	.....	.....	.....
Companyia General Tramvies.	.....	.....	.....
— An. Tr. Bar. Em. G.	91'25	91'25	91'75
— Tr. Bar. S. A. y ext.	.....	.....	.....
— Barc. Elec..........	97'75	97'50	98.—
Companyia Transatlantica	.....	87'50	88 50
Canal d'Urgell...............	.....	77'00	77 50
Comp. Gen. Aigües Barc.....	.....	.....	.....
— — —	.....	.....	...50
Comp. Gen. Tab. de Filipines.	.....	99'50	100'00
General Sucrera d'Espanya...	.....	.....	.....
Cmp. Asfalts Asland........	.....	.....	.....
— — preferents	.....	82'00	82'50
Port de Barcelona, em. 1905.	.....	.....	.....
— — — 1903.	.....	.....	.....
— — Circul. 1909.	.....	.....	...0
— — — 1910.	.....	.....	...5
— — — 1911.	.....	.....	...0
— — — 1912.	.....	.....	.....
Port de Tarragona........	.....	.....	.....
Bonos pref.—Comp. reg. Ebre.	.....	.....	.....
Societa Catalana Gas	97'50	.....	.....
Foment Obres y Construc....	.....	92'75	93'25
Comp. Cotxes y Automòbils..	.....	94'65	93'90
Siemens Schuckert, Ind. El. e.	.....	98'50	96'00
Societat Valenciana Elec	.....	99'75	100'25
Navegació y Industria........	.....	.....	.. .0
Societat Carbons de Berga ...	.....	92'00	92'50

Accions

		QUEDA	
	Oper	Diner	Paper
Banc de Barcelona........	.....	.....	.....
Banc Prestams y Descomptes..	.....	.....	.....
Catalana General de Crèdit...	.....	.....	.....
Societat de Crèdit Mercantil...	.....	.....	.....
Comp. Reial Canalisació Ebre.	.....	.....	.....
Ferrocarrils Andaluses	.....	.....	.....

BORSI Y CANVIS

Informació de la casa FILLS DE F. MAS SARDÁ. *Rambla del Mig, 22.*

Borsí del matí	Obre	Tanca
Interior fi de mes................	.....	.....
Alacants idem.......	94'83	94 70
Nords, idem...........	99'68	98'83
Orenses idem...........	.....	.....
Colonials, idem...........	.....	.....
Andaluses, idem.	.....	68'50
Cotons............. N.º D.	.....	.....
Catalanes.	.....	.....

Borsí de la tarde

Interior, fi de mes pròxim.	79'25	79'17
Alacants, idem........	95'05	94'80
Nords, idem........	100'05	99'80
Orenses, idem........	.....	.....
Colonials idem........	.....	.....
Andaluses, idem	89'50	68'30
Banc Espanyol de l'Illa de Cuba......	.....	.....
Cotons............ N.º D	.....	.....
Catalanes..	.....	.....

Canvis de moneda

Alfons........	5'60	p. 100
Isabels........	8'80	—
Unses........	5'85	—
Or de quatre duros........	5'50	—
Or de un y dos duros........	4'80	—
Dollars........	6'80	—
Lliures esterlines........	26'61	ptes.
Francs........	5'85	p. 100
Marcs........	130'25	—

Plaça de Barcelona

Mercats

COTONS

Informació del CENTRO ALGODONERO DE BARCELONA

LIVERPOOL 14 *d'octubre*

	Anterior	Avui			
	Tanca	Obre	2.ª	3.ª	Tanca
Disponible........	7'55	....	....	7'46	...
Setembre-Octubre..	7'14	....	....	....	7'14
Octubre-Novembre.	7'03	7'05	7'03	7'00	7'03
Novembre-Desembre	6'95	....	....	....	6'95
Desembre-Janer	6'95	6'95	....	....	6'95
Janer-Febrer	6'95	6'95	6'96	6'95	6'95
Febrer-Mars	6'98	....	....	....	6'95
Mars-Abril	6'95	6'95	6'97	6'96	6'95
Abril-Maig.........	6'95	....	....	....	6'95
Maig-Juny.........	6'95	6'95	6'97	6'93	6'98
Juny-Juliol.........	6'03	....	....	....	6'93
Juliol-Agost.......	6'30	....	....	....	6'90
Agost-Setembre....	6'75	....	....	....	6'75

ALEXANDRIA, 14 *d'octubre*

	Ant.-Obre	Avui-Obre	Tanca
Novembre........	9'97	10'01	10'81
Jener	10'08	N	.....

NOVA YORK, 14 *d'octubre*

	Anterior	Avui		
	Tanca	Obre	2.ª	Tanca
Disponible........	13'70	.....	.....	13'60
Octubre........	13'30	13'20	13'13	13'70
Novembre	13'15	.....	.....	13'15
Desembre........	13'10	12'89	13'19	13'90
Jener........	12'94	12'81	12'84	12'84
Març.. abac....	12'96	12'84	12'68	12'03
Maig........	12'96	.....	.....	12'95
Juny........	12 84	.....	.....	12'15
Agost........	N.	.....	.....	N

NOVA-ORLEAN 14 *d'octubre*

	Anterior	Avui	
	Tanca	2.ª	Tanca
Disponible........	13'9/16	....	13'9/16
Octubre........	13'23	13'09	13'28
Novembre	13'19	.....	13'20
Desembre........	13'17	13'03	13'18
Gener	13'19	13'02	13'17
Març	13'24	13'14	13'35
Maig........	13'26	.....	13'28

Arribades als ports dels Estats-Units 00,000 bales en 3 dies, contra 219,000 de l'any anterior.

Preus corrents de cotons en rama, donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corredors Reials de Comerç de Barcelona, en pessetes els 100 kilograms.

Procedencia	Middling fair	Fully good midd.	Good Middling
—			
N.-Orl.-Texas	198 a 200	191 a 193	188 a 189
Altres ports...	... a ...	189 a 191	186 a 189
	Fully mid	Middling	Lowmid
N.-Orl.-Texas	185 a 187	186 a 188	000 a 000
Altres ports...	183 a 185	180 a 182	000 a 000

OLIS D'OLIVA

Informació de la casa J. Regás.

Día 13 d'octubre

Els 100 kilos, fora consums

Andalús, nou........	de 113'05 a 117'40	pessetes
Baix Aragó........	de 156'50 a 152'60	—
Borges	de 143'50 a 165'25	—
Tortosa........	de 139'25 a 163'93	—

Mercat en tendencia a l'alsa

Estació del Bogatell: Existencia .... 5 vagons

— — Arribades .... 0 —

OLIS REFINATS

Encaixes de 5 bidons de 4 litres

Regàs, extraverge	8'50	pessetes	cada
— Superfi........	7'50	—	—
La Trompeta........	6'50	—	—

CAFES Y SUCRES

Informació de la casa EMILI GAISSERT Y C.ª, *carrer Princesa 28.*

HAVRE 13 *d'octubre*

(Cafè good Average)	Obre	Tanca
Desembre........	72'75	72'75
Mars........	73'25	72'25
Maig	73'75	73'50
Juliol........	74'50	74'25
Setembre........	74'50	74'25

Sostingut.

NOVA-YORK. *Día 13 d'octubre*

Cafè (Tipo núm. 7)	Obre	Tanca
Desembre........	.....	10'47
Mars........	.....	10'81
Maig	.....	11'01
Juliol........	.....	11'30

Sostingut.

PARIS, 13 *d'octubre*

	Obre	Tanca
Octubre........	32'00	31'85
4 Octubre........	32'25	32'00
4 Janer........	33'00	32'62
4 Mar........	33'30	33'32

Fluix.

HAMBURG, 13 *d'octubre*

Sucre (Base 88 per 100)	Obre	Tanca
Oct.-Des........	9 77	.....
Janer-Mars........	9'92	.....
Maig........	10'12	.....
Agost........	10'32	.....

Sostingut.

LONDRES 13 *d'octubre*

Sucre (Base 88 per 100)	Obre	Tanca
Octubre-Dbre........	9/7 1/2	9/7 3/4
Gener	9/8 3/4	9/9 2/3
Maig........	10/ 9/11	9/9 1/3
Agost	10/2 10/1	10/1 1 1/4

Sostingut.

LLANA

HAVRE, 13 *d'octubre*

Bueno Aires.	Obre	Tanca
Gener........	191'	191'

Calma.

METALLS

HAMBURG, 13 *d'octubre*

COURE	Obre	Tanca
Mars........	141'00	141'00
Agost........	140'50	140'50

Sostingut.

PEBRE

HAVRE, 13 *d'octubre*

Tellicherry	Obre	Tanca
Desembre........	60'75	.....
Mars........	61'75	.....
Maig........	62'25	.....
Septembre........	63'00	.....

Calma.

ALCOHOL

Paris		Tanca
Octubre........	44'25	44'89
4 Gener........	46'25	45'50
4 Maig........	46'75	46'25

Fluix.

Productes enològics (marca Enol)

Informació de la casa KEGELS I VILA, *Rambla de Catalunya, 32.—Barcelona*

Día 13 d'octubre

	Per 100 ks. bulto d'origen	Detall — el kilo
Acid cítric (caixes de 50 k.)........	675	8'50
Acid sulfurós anhidre........	....	....
Cilindre de 10 k........	....	2'50
— de 25 k........	....	2'20
— de 50 k........	....	2'10
— de 100 k........	...	2'
Acid tartàric (caix 100 k.)........	395	4'
Amiant pols per afiltre........	400	5'
Carbó decolorant pasta........	100	1'50
Carbonat de potassa químicament pur	200	2'50
Celulosa per a filtre........	275	3'
Clarificant per a ví negre........	175	2'50
— — blanc........	230	2'50
Cola de Russia Salianski........	...	40'
— de Xina fideus........	...	12'
Filtrolina........	130	2'
Fosfat amònic........	170	2'85
— bicàlcic........	70	0'50
Gelatina fina «plata»........	450	3'00
— plaques «medalla d'or»........	145	1'50
Metabisulfit de potassa pur........	120	1'
Onesocola Coignet........	200	2'
Tanino extra a l'éter........	750	8'
— — alcohol........	650	7'57
— — en agulles........	575	7'29

DROGUES

Informació de la casa VIUDA Y FILLS DE G. BOADA Y TRAVESSA, *Baixa Antic Born 11.*

Día 13 d'octubre

Preus per 100 kilograms franc carro y estació o moll de Barcelona, salvo variació

	Pessetes
Nitrat de sosa 95 per 100 riquesa y ../.. per 100 ázoe........	35'00
Sulfat ferro cristallisat........	6'50
— — pols........	7'00
— — cristallisat per 10 tonelades........	....
— — pols — 10 —	....
— amònic ../.. ázoe........	42'50
Clorur potassa ../.. equivalent a ../.. per 100 potassa pura........	25'50
Sulfat potassa ../.. equivalents ../.. per 100 potassa pura........	29'50
Superfosfat cals mineral ../.. per 100 àcid fosfòric soluble........	6'35
Superfosfat cals mineral ../.. per 100 àcid fosfòric soluble........	7'40
Super osfat cals mineral ../.. per 100 àcid fosfòric soluble........	8'25
Superfosfat a cal òssos ../.. per 100........	11'00
Escories Thomas ../.. per 100 àcid fosfòric asimilable........	6'50
Kainita ../.. per 100 potassa pura........	6'50
Sulfat coure ../... puresa........	66'00
Sofre en sacs de 40 kilos al sac........	7'50
— — — 20 — —	2'90
— flor en sacs de 50 kilos el sac........	17'00

Imprempta y estereotipia, Fortuny, 2 ter.

Es una opinión unánime
EGMAR
El particular en casa
El obrero en su taller
El comerciante en su almacen
y el aristócrata en sus salones
prefieren sobre todas las demás
la lámpara
EGMAR

JUGO
WINN
padecimiento
estómago e intestinos
Probarlo es curar

HERNIATS Maravelles de l'Institut Espanyol d'Ortopedia Abdominal.

PATENTS NÚMEROS 10.664 10.667, 14.632 i 17.632

Per què, encar avui, en el sigle XX, que es un fet *l'alivi absolut i la curació radical*, moren tants herniats? Perque usen braguers i vendatges antiquats i armatostes; per encallaments, estrangulacions o per complicacions, i també moltíssims moren de l'operació o de les seves conseqüencies. Morí d'hernia estrangulada i en mig de horrorosíssims sofriments el Cardenal Spínola (Arquebisbe de Sevilla), cóm moren quants no's preocupen de sa malaltía, de la calitat ni procedencía dels medis de combatirla; i va viurer tranquil, sense recordarsen mai més que herniat hagués sigut, el Cardenal Benavides (Arquebisbe de Saragoça), perque, com tantíssims il·lustres varons, acudí an aquesta casa, la que compta per mils els éxits, i per son discutible acert en tots els casos, patentisats per innombrables certificats de curació, la *Ciencia en ple* i *unanimitat* ha reconegut, i proclamat oficialment, que EL PROTOTIP DEL TRACTAMENT NO OPERATORI (sense talls de bisturí), constitueix lo més útil i perfeccionat—i també lo més humanitari—fins el día conegut per a la curació radical de les hernies. Els herniats (trencats) d'ambdos sexes i quins sufreixen afeccions en la regió abdominal, obtindrán alivi immediat i prompta curació, dirigint-se personalment o per escrit al despaig del especialista D. Pere Ramón, Carme 38, pis primer, BARCELONA. Opúscols de franc.

Artritismo
Dolors
Reumatismo
Gota
Pertorbacions de la Circulació

CURACIÓ RADICAL
PEL
Depuratiu Richelet

PURIFICADOR REGENERADOR | DE LA SANG

EN VENDA:
Totes les Farmacies y Drogueries

Dipositari general per a tota Espanya:
Don Francisco LOYARTE
Sant Ignaci Loiola, 9. — SAN SEBASTIAN
— Laboratori L. RICHELET, a SEDAN (Fransa) —

DINER en 1.ª hipoteca i sobre valors des del 3 per 100 anyal, en lletres a propietaris, industrial i comerciants des de l'1 1/2 per 100 al mes.

DINER en 2.ª hipoteca, usdefruits, parts indivises, i sobre gemes, pianos, carruatges i tota garantía que convingui. Rambla de Santa Mónica, 4, entressol.

FORA PÈL MOIXÍ

Els POLVOS COSMETICS DE FRANC treuen en pocs minuts el pèl de qualsevol part del còs, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilíssim a les senyores que tinguin pèl moixí (vello) a la cara y brassos, per a que així pugui destruirlo. UN POT, 2'50 ptes. — S'envia certificat per correu si per endavant se reben 3'50 ptes. en LLIURANSA de Gire Mutu o segells de correu.

Farmacia Borrell
COMTE DE L'ASSALT (CARRER NOU), NÚMERO 52 — BARCELONA

FALTA aprenent confiter de 14 a 15 anys, amb bones referencies — Carrer d'Aragó, número 315.

MÁQUINES
PER A FER
= GEL =
NEVERES
DAVID FERRER I C.ª
S. EN C.
PASSEIG DE GRACIA, NÚM. 94
Barcelona

ESQUELES MORTUORIES
SE N'ADMETEN AN AQUESTA IMPREMPTA, FINS A LES DUES DE LA MATINADA

Li enviarem de franc

Posi vostè en aquest Butlletí son nom y la seva direcció, ho envii, si viu a Madrid, a la «Sociedad General de Publicaciones», Diputació, 211, Barcelona, y rebrà a casa seva un repart de franc de «El Hogar y la Moda» y una entrega de 16 planes cada una, de les obres següents: «Novísimo Diccionario Enciclopédico Ilustrado», «Historia General de España y de la América española» y una Novela fina, interessant y moral. Tot això setmanal y tot per dos rals al mes, y amb dret a opció, ademés, a una serie de regals mensuals que li donarem a conèixer. Vostè veu el repart que li enviarem. Si li agrada, s'hi suscriu; y si no, tant amics.

D.______________________________
que habita a ______________________ provincia
de ______________________ carrer o plassa de
______________________ núm...... pis....
desitja rebre un repart de franc, de mostra, de «El Hogar y la Moda» y la seva Biblioteca.

ENOFOSFORINA SERRA
Tónic - Reconstituient - Remineralitzant

Torna la robustesa, l'alegría, la vitalitat i totes les forces perdudes, ja sigui per un excesiu treball mental o bé per altres causes
A. Serra, Pelai, 9

Milers de curacions obtingudes
Tos-Refredats-"Tisis"
Curació radical i segura prenent el Terinhol, 5 ptes. frasc
ESTOMEC sá, COR content, usant la Digestolina, i parlareu així. -5 pessetes tub

amb els remeis de fama mundial
Dolor - Reuma - Gota
Cura segura amb l'ús de la Reumaticina, 4 i 3 ptes.

Punts de venda: Dr Segalà, Rambla de les Flors, 4; Dr. Serra, Pelai 9; Vda. Alsina, Passatge del Crèdit, 4; Vicens Ferrer; Uriach; Dr. Andreu; Farmacia de la Creu, Escudellers, 75; Viladot; Vidal i Ribas, Sepúlveda, 170 etc.